

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี

SINGBURI PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

2026

จัดทำโดย ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว
สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี

ข้อมูลจังหวัดสิงห์บุรี

ด้านกายภาพ

ขนาดที่ตั้ง

จังหวัดสิงห์บุรี ตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๑๔๒ กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้น ๘๒๒.๔๗๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ๕๑๔,๐๔๙ ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท และอำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์
ทิศตะวันออก	ติดอำเภอบ้านหมี่ และอำเภอท่าเรือ จังหวัดลพบุรี
ทิศใต้	ติดอำเภอไชโย อำเภอโพธิ์ทอง และอำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง
ทิศตะวันตก	ติดอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท และอำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดสิงห์บุรีมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนตื้นซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเวลานาน มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรดิน เหมาะแก่การทำกสิกรรม พื้นที่กว่าร้อยละ ๘๐ เป็นที่ราบเรียบกว้างขวาง มีความลาดเอียงของพื้นที่น้อยมาก จึงเกิดเป็นหนองบึงขนาดต่างๆ ทั่วไป พื้นที่มีระดับความสูงเฉลี่ยประมาณ ๑๗ เมตรจากระดับน้ำทะเล ดังนั้นในฤดูน้ำหลากจึงมักมีน้ำท่วมขังเป็นเวลานานๆ พื้นที่ทางด้านทิศตะวันตกและด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้มีสภาพค่อนข้างราบ พื้นดินเป็นลูกคลื่นลอนลาดอันเกิดจากการกัดเซาะของน้ำบนผิวดิน จนเกิดเป็นร่องกว้างทั่วไป

ลักษณะทางธรณี

ลักษณะของพื้นที่ แบ่งออกได้เป็น ๔ แบบ คือ

๑. พื้นที่ที่เป็นคันดินตามธรรมชาติ อยู่ตามสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย และร่องน้ำเก่า มีลักษณะเป็นที่ราบแคบ ๆ กว้างไม่เกินหนึ่งกิโลเมตร มีความยาวขนานตามแนวลำน้ำ มีระดับค่อนข้างสูงกว่าที่ราบข้างเคียง ส่วนมากเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนและเป็นแหล่งชุมชนใหญ่ๆ เช่น อำเภอเมืองสิงห์บุรี อำเภออินทร์บุรี อำเภอพรหมบุรี และอำเภอท่าช้าง

๒. พื้นที่ที่เป็นที่ราบลุ่ม น้ำท่วมถึงอยู่ใกล้แม่น้ำ หลังคันดินธรรมชาติ เกิดจากการเอ่อล้นของน้ำ จึงมีลักษณะแบนราบเรียบกว้างขวาง มีระดับค่อนข้างต่ำ มักมีน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก ใช้เป็นพื้นที่ทำการเกษตรจำพวกนาข้าว

๓. พื้นที่ที่เป็นลอนลาด อยู่ทางด้านทิศตะวันตกบริเวณอำเภอด่านช้างบางระจัน และบางส่วนของอำเภอบางระจัน มีลักษณะเป็นลูกกระพี้หรือลูกคลื่นลอนลาด เกิดจากน้ำผิวพื้นพัดพามากัดเซาะจนเป็นร่องกว้าง มีระดับค่อนข้างสูง น้ำท่วมไม่ถึง ใช้เป็นพื้นที่เพื่อการเกษตรจำพวกพืชไร่ เช่น อ้อย ข้าวโพด เป็นต้น

๔. พื้นที่ที่เป็นหนองบึง อยู่ทางตอนกลางของพื้นที่ใกล้แม่น้ำลำคลองและที่ราบลุ่ม น้ำท่วมถึง มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มต่ำ มีน้ำขังอยู่ตลอดเวลาที่มีระดับต่ำมาก น้ำจากบริเวณข้างเคียงจึงไหลมารวมกัน มีลักษณะสันฐานกลมมนในบริเวณที่มีระดับน้ำขังค่อนข้างตื้น มักใช้ทำน่าน้ำลึก ส่วนที่มีน้ำขังมาก ๆ มักปล่อยให้ว่างเปล่า

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศ โดยทั่วไปคล้ายกับจังหวัดอื่นในภาคกลาง แบ่งเป็น ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อนตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน ฤดูฝนตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - ตุลาคม และฤดูหนาวตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - มกราคม

เกษตรกรรม

จังหวัดสิงห์บุรีมีพื้นที่ทั้งหมด ๕๑๔,๐๔๙ ไร่ เป็นพื้นที่อยู่ในเขตชลประทาน ๔๑๑,๗๘๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๑๑ ของพื้นที่จังหวัด โดยพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่อยู่ในเขตชลประทาน มีการใช้พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ๔๙๑,๕๓๕ ไร่ (ร้อยละ ๙๕.๖๒) จำแนกเป็นที่นา ๓๔๕,๓๑๓ ไร่ (ร้อยละ ๖๗.๑๘) พืชไร่ ๑๑๑,๙๔๒ ไร่ (ร้อยละ ๒๑.๗๘) พืชสวน ๒,๒๔๑ ไร่ (ร้อยละ ๐.๔๔) เลี้ยงสัตว์ ๓๙๖ ไร่ (ร้อยละ ๐.๐๘) และพื้นที่ประมงเพาะเลี้ยง ๒,๕๗๙ ไร่ (ร้อยละ ๐.๕๐)

ระบบชลประทานเพื่อการเกษตร

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดสิงห์บุรี อยู่ในเขตชลประทานมีจำนวนทั้งสิ้น ๔๑๑,๗๘๑ ไร่ การส่งน้ำไปสู่พื้นที่เพาะปลูก ทำได้โดยการส่งน้ำเข้าคลองส่งน้ำซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาจำนวน ๖ โครงการ คือ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบรมธาตุ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปางมณี โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามหาราช โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาช่องแค และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามโนรมย์ โดยโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาทั้ง ๖ โครงการดังกล่าว ได้กำหนดแผนการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตร อุปโภค - บริโภค ดังนี้

ฤดูฝน จะเริ่มส่งน้ำเข้าคลองส่งน้ำสายต่างๆ ในเขตรับผิดชอบของแต่ละโครงการดังกล่าวตั้งแต่เดือน พฤษภาคม - ตุลาคม ของทุกปี เพื่อให้เกษตรกรทำนาปีเป็นส่วนใหญ่

ฤดูแล้ง จะเริ่มส่งน้ำเข้าคลองส่งน้ำสายต่างๆ ในเขตรับผิดชอบของแต่ละโครงการดังกล่าวตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ ของทุกปี เพื่อให้เกษตรกรทำนาปรังเป็นส่วนใหญ่

การส่งน้ำนอกคลอง เพื่อการอุปโภค บริโภค

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาในเขตจังหวัดสิงห์บุรี

๑) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบรมธาตุ ที่ทำการห้วงงานตั้งอยู่ที่ตำบลชัยนาท อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท ส่งน้ำให้แก่พื้นที่ชลประทานในเขตจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน ๙๐,๒๔๔ ไร่ รับน้ำจากคลองส่งน้ำสายใหญ่และคลองแยกซอยตั้งแต่ อำเภออินทร์บุรี อำเภอเมืองสิงห์บุรี และอำเภอพรมบุรี

๒) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร ที่ทำการห้วงงานตั้งอยู่ที่ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ส่งน้ำให้แก่พื้นที่ชลประทานในเขตจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน ๑๕๙,๘๐๐ ไร่ รับน้ำจากคลองส่งน้ำสายใหญ่และคลองแยกซอย ตั้งแต่เขตอำเภออินทร์บุรี อำเภอเมืองสิงห์บุรี อำเภอบางระจัน อำเภอกำแพงบางระจัน และอำเภอท่าช้าง

๓) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปางมณี ที่ทำการห้วงงานตั้งอยู่ที่ตำบลลองครักษ์ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ส่งน้ำให้แก่พื้นที่ชลประทานในเขตจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน ๒๖,๒๖๓ ไร่ รับน้ำจากคลองส่งน้ำสายใหญ่และคลองสายซอย ตั้งแต่อำเภอกำแพงบางระจัน อำเภอเมืองสิงห์บุรี และอำเภอท่าช้าง

๔) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามหาราช ที่ทำการห้วงงานตั้งอยู่ที่ตำบลม่วงหมุ่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ส่งน้ำให้แก่พื้นที่ชลประทานในเขตจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน ๑๐๘,๕๙๕ ไร่ รับน้ำจากคลองส่งน้ำสายใหญ่และคลองสายซอย ตั้งแต่อำเภออินทร์บุรี อำเภอเมืองสิงห์บุรี และอำเภอพรมบุรี

๕) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาช่องแค ที่ทำการห้วงงานตั้งอยู่ที่ตำบลพรหมนิมิต อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ส่งน้ำให้แก่พื้นที่ชลประทานในเขตจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน ๒๓,๒๓๕ ไร่ รับน้ำจากคลองส่งน้ำสายใหญ่และคลองแยกซอย ตั้งแต่เขตอำเภออินทร์บุรี และอำเภอเมืองสิงห์บุรี

๖) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารักษามโนรมย์ ที่ทำการห้วงงานตั้งอยู่ที่ตำบลท่าฉนวน อำเภอมนอมน้อย จังหวัดชัยนาท ส่งน้ำให้แก่พื้นที่ชลประทานในเขตจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน ๓,๖๔๔ ไร่ รับน้ำจากคลองส่งน้ำสายใหญ่และคลองแยกซอย เขตอำเภออินทร์บุรี

การผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ

การผลิตพืช

๑) ข้าว

เป็นพืชเศรษฐกิจหลัก โดยมีพื้นที่เพาะปลูกมากเป็นอันดับหนึ่งของพืชเศรษฐกิจทั้งหมด จำนวน ๓๒๔,๙๗๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๔ ของพื้นที่การเกษตร ซึ่งมีพื้นที่รวมประมาณ ๓๘๑,๕๕๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๒๓ ของพื้นที่จังหวัด โดยพันธุ์ข้าวที่นิยมปลูก ได้แก่ ข้าว กข ๓๑ (ปทุมธานี ๘๐) ข้าว กข ๔๑ ข้าว กข ๔๗ มีการเพาะปลูกทุกอำเภอ จากข้อมูลปี ๒๕๖๐ การปลูกข้าวรวมทั้งสิ้น ๓๔๓,๗๕๗ ไร่ ผลผลิตรวม ๒๕๓,๓๐๙ ตัน แยกเป็น

ข้าวนาปี เริ่มเพาะปลูกในเดือนเมษายน - ตุลาคมของทุกปี และมีการเก็บเกี่ยวประมาณเดือนกรกฎาคม - กุมภาพันธ์ เนื้อที่ปลูกข้าวนาปี ปี ๒๕๖๐/๖๑ จำนวน ๓๒๕,๐๐๘ ไร่ มีผลผลิตรวมทั้งสิ้น ๒๒๕,๓๕๒ ตัน

๒) พืชไร่

อ้อยโรงงาน อ้อยเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญรองลงมาจากข้าว สามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้ดี ส่วนใหญ่ปลูกมากที่อำเภอบางระจัน และอำเภอค่ายบางระจัน ซึ่งมีโรงงานน้ำตาลตั้งอยู่ที่อำเภอบางระจัน ปี ๒๕๖๐ มีพื้นที่ปลูก ๒๗,๒๗๙ ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว ๒๑,๒๓๖ ไร่ ผลผลิตรวม ๓๕๔,๔๖๘ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๑๖,๖๙๑ กิโลกรัมต่อไร่ และ**ถั่วลิสง** ปลูกที่อำเภออินทร์บุรี มีพื้นที่ปลูกทั้งหมด ๑,๑๕๐ ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว ๑,๑๕๐ ไร่ ผลผลิตรวม ๓๗๕ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๓๒๖ กิโลกรัมต่อไร่

๓) ไม้ผล

ปี ๒๕๖๐ มีพื้นที่ปลูกไม้ผลทั้งสิ้น ๕,๓๑๐ ไร่ ไม้ผลที่ปลูกกันมากได้แก่ มะม่วง กล้วยน้ำว้า มะนาว และกระท้อน

๔) ไม้ยืนต้น

ปี ๒๕๖๐ มีพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้นทั้งสิ้น ๖๑๒ ไร่ มี ๓ ชนิด ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว และไผ่

๕) พืชผัก

ปี ๒๕๖๐ มีพื้นที่ปลูกพืชผักทั้งสิ้น ๕๕๑ ไร่ ชนิดพืชที่ปลูกได้แก่ กะเพรา แค กะหล่ำปลี ข้าวโพดรับประทานฝักสด ข้าวโพดหวาน คื่นช่าย แคนตาลูป ชะอม ตะไคร้ แตงกวา แตงโมเนื้อ แตงโมอ่อน ถั่วฝักยาว บวบ พริกขี้หนูเม็ดเล็ก พริกขี้หนูเม็ดใหญ่ ฟัก/แฟง ฟักทอง มะเขือเทศบริโภคสด และผักอื่นๆ

จากสถิติการผลิตการเกษตรจะเห็นได้ว่า พืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน และถั่วลิสง และมีครุฑเรือเกษตรกร จำนวน ๒๕,๐๐๙ ครุฑเรือ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐๔ ของจำนวนครุฑเรือทั้งหมดในจังหวัด และเป็นครุฑเรือเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำนวน ๒๒,๐๕๖ ครุฑเรือ คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๑๙ ของครุฑเรือเกษตรกรทั้งหมด

จำนวนครุฑเรือเกษตรกร และครุฑเรือประชากรจังหวัดสิงห์บุรี

จำนวนครุฑเรือจังหวัดสิงห์บุรีทั้ง ๖ อำเภอ รวม ๘๐,๕๖๖ ครุฑเรือ โดยมีครุฑเรือเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐๔ ของครุฑเรือประชากรทั้งหมด ได้แก่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี ๓,๙๓๙ ครุฑเรือ (ร้อยละ ๔.๘๘) อำเภออินทร์บุรี ๖,๖๒๕ ครุฑเรือ (ร้อยละ ๗.๘๘) อำเภอพรหมบุรี ๔,๖๕๒ ครุฑเรือ (ร้อยละ ๕.๗๗) อำเภอค่ายบางระจัน ๒,๖๗๖ ครุฑเรือ (ร้อยละ ๓.๓๒) อำเภอบางระจัน ๕,๒๖๘ ครุฑเรือ (ร้อยละ ๖.๕๓) และอำเภอท่าช้าง ๑,๘๔๙ ครุฑเรือ (ร้อยละ ๓.๖๕)

การผลิตปลูสัตว์

การเลี้ยงสัตว์นับเป็นสาขาที่สำคัญสาขาหนึ่ง รองจากการปลูกพืช มีทั้งเลี้ยงเพื่อการบริโภค เพื่อใช้งานและเลี้ยงในเชิงพาณิชย์ จังหวัดสิงห์บุรีมีเกษตรกรประกอบอาชีพด้านปลูสัตว์ ในปี ๒๕๖๐ จำนวน ๖,๔๘๗ ครัวเรือน

การผลิตประมง

จังหวัดสิงห์บุรีเป็นแหล่งผลิตด้านประมงน้ำจืดที่สำคัญจังหวัดหนึ่งในภาคกลาง เนื่องจากมีแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำสำคัญไหลผ่านจังหวัด ๓ สาย คือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย และแม่น้ำลพบุรี นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง บึง โดยเฉพาะคลองชลประทาน มีครอบคลุมทุกอำเภอ นอกจากนี้ จังหวัดยังเป็นแหล่งผลิตปลาช่อนแม่ลาที่มีชื่อเสียง เป็นปลาที่มีรสชาติอร่อยที่สุด มีเทศกาลกินปลาในช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี โดยสภาพจังหวัดสิงห์บุรี มีสภาพเป็นที่ราบลุ่ม เหมาะสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับเป็นอาชีพเสริมและเพื่อการพาณิชย์

รูปแบบการเลี้ยง ได้แก่ เลี้ยงในบ่อ เลี้ยงในร่องสวน เลี้ยงในนาข้าว เลี้ยงในกระชัง และเลี้ยงในบ่อซีเมนต์ ในปี ๒๕๖๐ มีปริมาณการผลิตสัตว์น้ำจืดจากการเพาะเลี้ยง จำนวน ๖๔๙,๘๐๐ กิโลกรัม มีปริมาณลดลงจากปีก่อน จำนวน ๕,๐๐๐ กิโลกรัม สำหรับแหล่งน้ำธรรมชาติ มีผลผลิตสัตว์น้ำที่จับได้จากธรรมชาติ จำนวน ๕๘๔,๖๒๘ กิโลกรัม ลดลงจากปีก่อน จำนวน ๑๐,๗๗๒ กิโลกรัม

การท่องเที่ยว

จังหวัดสิงห์บุรีมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/ธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์/ศาสนา และแหล่งท่องเที่ยวชุมชน/เกษตร

สถานที่ท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นของจังหวัดสิงห์บุรี

ประเภทแหล่งท่องเที่ยว	สถานที่/กิจกรรม	เวลาที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว
๑. แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/ธรรมชาติ	๑. โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำรินองลาด	ตลอดทั้งปี
	๒. ศูนย์ศึกษาและสืบสานปณิธานงานของพ่อ ๓. โป้ประจักษ์ อ.ท่าช้าง	ตลอดทั้งปี
	๓. ดงยางนาอินทูล	ตลอดทั้งปี
	๔. สวนชมพู่ทองสามสี เมืองสิงห์	ธันวาคม - มกราคม

ประเภทแหล่งท่องเที่ยว	สถานที่/กิจกรรม	เวลาที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว
๒. แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	๑. อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน ๒. วัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร ๓. วัดสว่างอารมณ์ ๔. วัดประโชติการาม ๕. วัดเสถียรวัฒนดิษฐ์ ๖. วัดกุฎีทอง ๗. วัดอัมพวัน ๘. วัดพรหมเทพาวาส ๙. ตลาดบ้านแปง ๑๐. ตลาดปากบาง ๑๑. วัดพิบูลทอง ๑๒. วัดโพธิ์เก้าต้น – ตลาดบ้านระจัน ๑๓. แหล่งเตาเผาแม่น้ำน้อย ๑๔. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอินทร์บุรี ๑๕. อุทยานแม่ลามหาราชานุสรณ์ ๑๖. เมืองโบราณบ้านคูเมือง ๑๗. วัดหน้าพระธาตุ ๑๘. ศาลากลางและศาลจังหวัดสิงห์บุรี ๑๙. วัดโบสถ์ (อินทร์บุรี) ๒๐. วัดม่วง ๒๑. วัดพรหมเทพาวาส ๒๒. วัดกระดังงาบุปผาราม ๒๓. วัดศาลโคตม ๒๔. เทวาลัยพระพรหม	ตลอดทั้งปี
๒. แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	๑. วัดไทร ๒. วัดโพธิ์ศรี ๓. อาศรมหมอซึก	
๓. แหล่งท่องเที่ยวชุมชน/เกษตร	๑. ชุมชนบ้านพิบูลทองสามัคคี ต.พิบูลทอง ๒. ชุมชนบ้านเชิงกลัด ต.แม่ลา ๓. ชุมชนบ้านดอนโตนด ต.โพทะเล ๔. ชุมชนบ้านพระนอน หมู่ ๒ ต.จักรสีห์ ๕. ชุมชนบ้านพระนอน (หัวเมือง) หมู่ ๑ ต.จักรสีห์ ๖. ชุมชนชาวไทยพวน ต.บางน้ำเชี่ยว ๗. ชุมชนลาวแก้ว ต.ทองเอน ๘. ชุมชนวัดไทร ต.ซิน้ำร้าย ๙. ชุมชนบ้านหัวป่า ต.หัวป่า ๑๐. ชุมชนบ้านถนนตก ต.บางระจัน	ตลอดทั้งปี

การเดินทางท่องเที่ยวสิงห์บุรีเป็นจังหวัดที่อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ ๑๔๒ กิโลเมตร การเดินทางโดยรถยนต์จากกรุงเทพฯ สามารถไปได้ ๓ เส้นทาง คือ

๑. จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข ๑ (พหลโยธิน) แล้วแยกเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๒ (ถนนสายเอเชีย) ผ่านอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดอ่างทอง จนถึงตัวเมืองจังหวัดสิงห์บุรี

๒. จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข ๑ (พหลโยธิน) ผ่านอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอนองแค จังหวัดสระบุรี แล้วใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๑๑ ผ่านอำเภอน้ำขุ่น จังหวัดลพบุรีเข้าสู่จังหวัดสิงห์บุรี

๓. จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข ๑ (พหลโยธิน) ถึงอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เลี้ยวซ้ายเข้าเส้นทางหมายเลข ๓๐๙ ผ่านจังหวัดอ่างทอง ไปจนถึงจังหวัดสิงห์บุรี

แหล่งท่องเที่ยว และสถานที่ที่น่าสนใจของจังหวัดสิงห์บุรี

อำเภอเมืองสิงห์บุรี

๑) ศาลจังหวัดสิงห์บุรี ตั้งอยู่บนถนนวิไลจิตต์ ตำบลบางพุทรา ในเขตเทศบาลเมืองสิงห์บุรี อำเภอเมืองสิงห์บุรี ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ศาลจังหวัดสร้างขึ้นเมื่อปี ร.ศ. ๑๒๙ (พ.ศ. ๒๔๕๓) ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นตึกก่ออิฐถือปูน ชั้นเดียวทรงยุโรป มีความสวยงามและมีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมมาก กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานที่สำคัญของชาติ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๓

๒) ศาลากลางจังหวัดสิงห์บุรี หลังเดิม (ปัจจุบันจัดทำเป็นมิวเซียมสิงห์บุรี) ตั้งอยู่บนถนนวิไลจิตต์ ตำบลบางพุทรา อำเภอเมืองสิงห์บุรี ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา สร้างขึ้นเมื่อปี ร.ศ.๑๓๐ (พ.ศ. ๒๔๕๔) สร้างในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นตึกก่ออิฐถือปูน ชั้นเดียวทรงยุโรป มีความสวยงามและมีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมมาก กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานที่สำคัญของชาติ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ภายในปรับปรุงเป็น “มิวเซียมสิงห์บุรี” เปิดให้บริการเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๕ จัดแสดงนิทรรศการถาวรเรื่อง “ทรัพย์สินเมืองสิงห์” ภายในอาคารศาลากลางหลังเก่า (ร.ศ.๑๓๐) เพื่อเล่าเรื่องราวเมืองสิงห์บุรี ผ่านประวัติศาสตร์ สังคม ผู้คน ภูมิปัญญา วัฒนธรรมและเมือง ตั้งแต่ยุคเริ่มตั้งก่อสร้างเมือง จนถึงปัจจุบัน ภายในอาคารมีนิทรรศการทั้งหมด ๘ เรื่อง ได้แก่

๑. ทรัพย์สินเมืองสิงห์ “หลักฐาน” ทรัพย์สินเมืองสิงห์ จำนวนมากมาย ยืนยันความสำคัญของสิงห์บุรี ตั้งแต่หลายพันปีก่อนในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ต่อเนื่องถึงทวารวดี สุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์ จนเป็นสิงห์บุรีวันนี้

๒. ทรัพย์สินเมืองเก่า “ชาวสิงห์บุรี” ในยุคตึกดำบรรพ์รวมกลุ่มตั้งหมู่บ้านกระจัดกระจายกันตามทีต่าง ๆ แล้วพัฒนาการต่อเนื่องมาจนถึงสมัยทวารวดี มีการติดต่อค้าขายกับเมืองอื่นๆ ต่อมาได้รับการสถาปนาเป็นหัวเมืองสำคัญของกรุงศรีอยุธยา ในยุค สิงห์ - อินทร์ - พรหม ปัจจุบันยังมีทรัพย์สินที่ยืนยันความรุ่งเรืองของยุคนี้อยู่มากมายในสิงห์บุรี

๓. ทรัพย์สินในดิน “เมืองเตาเผา” สิงห์บุรีเป็นเมืองอุตสาหกรรมผลิตภาชนะดินเผาขนาดใหญ่ มีเตาเผาจำนวนมาก ผลิตภาชนะดินเผาส่งขายในอยุธยาและส่งออกไปทั่วโลกไกลถึงทวีปแอฟริกา มี “ซิกเนเจอร์” สำคัญยืนยันความเป็นทรัพย์สินในดินของสิงห์บุรี คือ “ไหสีหู” ภาชนะที่ได้รับความนิยมสูงสุดจากสิงห์บุรี

๔. ทรัพย์สินสลาย “กรุงแตก” ทำให้สิงห์บุรีที่เจริญรุ่งเรืองมานานับพันปี ต้องโรยราในช่วงข้ามคืน เตาเผาถูกทิ้งร้างกลายเป็นอดีต แม้จะมีชาวสิงห์บุรีและชาวเมืองใกล้เคียงร่วมมือกัน “ปกป้องถิ่น” จนคนสุดท้ายใน “ศึกบางระจัน” แต่ไม่อาจต้านทานศึกใหญ่ครั้งนั้นได้ ทรัพย์สินเมืองสิงห์สลายไป พร้อม ๆ กับกรุงศรีอยุธยา

๕. ทรัพย์สินทรงจำ “เมืองแฝดสาม” สิงห์ - อินทร์ - พรหม เกิดการเปลี่ยนแปลงสำคัญ ๆ หลายครั้ง ตั้งแต่เป็นเมืองกึ่งกลางระหว่างรัฐโบราณ จนถึงเป็นเมืองลูกหลวง หลานหลวง ในสมัยกรุงศรีอยุธยาและการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญอีกครั้ง เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ เมื่อมีการยุบรวม สิงห์ - อินทร์ - พรหม เป็น “เมืองสิงห์บุรี” เมืองเดียว

๖. ทรัพย์สินเมืองสิงห์ “เมืองดี คนดี ของดี” เมืองสิงห์บุรี มีทรัพย์สินเมืองสิงห์ซุกซ่อนอยู่จำนวนมาก ทุกซอกทุกมุมของทุกหมู่บ้าน ทุกตำบล ทุกอำเภอ ล้วนมี “สตอรี” ให้ค้นหาที่มีความหลากหลายของผู้คน วัฒนธรรม ความเชื่อ อาหารการกินและ “ของใหม่” ที่มีบทบาทสำคัญเป็นทรัพย์สินเมืองสิงห์ในปัจจุบัน

๗. ทรัพย์สินปัญญา “สิงห์บุรีโมเดล” ถูกคิดค้นตั้งแต่เมื่อ ๑,๐๐๐ ปีก่อน เพื่อควบคุมน้ำในหน้าแล้งและป้องกันน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก ด้วยคลองขุด “ไยแมงมุม” ที่บ้านคูเมือง อินทร์บุรี ซึ่งเชื่อกันว่ากรุงศรีอยุธยาที่ใช้โมเดลนี้ขุดคูคลองเพื่อควบคุมน้ำเช่นกัน ถือเป็นทรัพย์สินปัญญาและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับการเป็นเมืองน้ำมากที่สุดแห่งหนึ่งของสยามประเทศ

๘. ทรัพย์สินวันหน้า “สิงห์บุรีในฝัน” คือเกมทดสอบการออกแบบเมืองอย่างยั่งยืน ที่สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลง ความผันผวนในอนาคตได้ด้วยจินตนาการของทุก ๆ คน เพื่อสร้างบุคลิกภาพของเมืองทั้งในทางสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม ผู้คน และวัฒนธรรม ให้เป็นเมืองที่มีเอกลักษณ์น่าอยู่ น่าเยือน สำหรับทุกคน

๑๐. **พิพิธภัณฑน์ใหญ่วัดสว่างอารมณ์** ตั้งอยู่ที่ตำบลต้นโพธิ์ ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๒ กิโลเมตร เดิมชื่อวัดบางมอญ พระครูสิงหนุณี หรือ หลวงพ่อเรือง อดีตเจ้าอาวาสได้สร้างขึ้นในปี พ.ศ.๒๓๙๙ เป็นแหล่งปั้นพระพุทธรูปที่สืบทอดวิชาปั้นพระพุทธรูปมาจากตระกูลช่าง บ้านช่างหล่อธนบุรี และยังเป็นแหล่งเก็บรวบรวมและจัดแสดงตัวหนังสือที่สมบูรณ์ที่สุดในประเทศไทย ปัจจุบันมีตัวหนังสือที่สมบูรณ์และยังสามารถเล่นได้กว่า ๓๐๐ ตัว ที่วัดยังคงสืบทอดการขีดหนังสือให้แก่คนรุ่นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็นคณะสามารถติดต่อขอชมการสาธิตขีดหนังสือได้ แต่ต้องแจ้งล่วงหน้า

หนังสือเป็นการละเล่นขีดตัวหนังสือที่ประกอบด้วยแสงเงาของไทยแต่โบราณ ตามประวัติกล่าวว่าการละเล่นนั้นมีมากกว่าสองพันปีแล้ว ถือกำเนิดครั้งแรกในประเทศอินเดีย แล้วมาสู่อาณาจักรศรีวิชัย เรื่อยมาสู่อาณาจักรขอม จนกระทั่งเข้าสู่ประเทศไทยโดยพ่อค้าวานิช นักแสวงโชคและการเผยแพร่ศาสนา ที่นำศิลปะ การแสดงและวัฒนธรรมแขนงนี้เข้ามาเผยแพร่ควบคู่กันไป แต่ก็ยังไม่แพร่หลายนัก ในสมัยกรุงศรีอยุธยารัชสมัยของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ ประมาณปี พ.ศ. ๑๙๐๑ หนังสือได้ปรากฏอยู่ในกฎมณเฑียรบาลว่า หนังสือเป็นมหรสพที่ขึ้นหน้าขึ้นตาของชาติ โดยมีการแสดงหนังสือ เฉลิมฉลองกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีและมีการละเล่นสืบทอดเรื่อยมา แต่ส่วนใหญ่อยู่ในพระบรมมหาราชวัง จัดเป็นมหรสพชั้นสูงของชาติ นิยมเล่นเรื่องราวเกียรติเช่นเดียวกับการแสดงโขน

หนังสือในจังหวัดสิงห์บุรี มีมากกว่า ๑๐๐ ปี โดยมีครูเปีย นายหนังเร่จากพระนครศรีอยุธยา เข้ามาบุกเบิกการขีดหนังสือขึ้นที่วัดสว่างอารมณ์เป็นคนแรก และได้ถ่ายทอดวิชาให้ศิษย์มากมาย ศิษย์คนสำคัญของท่านได้แก่ขุนบางมอญ กิจประมวญ ซึ่งเป็นผู้ทำให้หนังสือเจริญยิ่งในจังหวัด สิงห์บุรี ด้วยกรรมวิธีการแสดงที่สำคัญในทุกขั้นตอนและความยากในการฝึกหัด ทำให้การแสดงหนังสือ ลดน้อยลงทุกขณะ ปัจจุบันประเทศไทยมีคณะหนังสืออยู่เพียง ๒ คณะเท่านั้น ที่มีความพร้อมในการแสดง คือ หนังสือวัดখনอน จังหวัดราชบุรี และหนังสือที่วัดสว่างอารมณ์จังหวัดสิงห์บุรี พิพิธภัณฑน์ใหญ่วัดสว่างอารมณ์ ก่อตั้งขึ้นในปี ๒๕๔๕ โดยใช้พื้นที่ชั้นบนของศาลาการเปรียญจัดแสดงตัวหนังสือ โดยนำหนังสือมาตรึงบนผืนผ้าขนาดใหญ่สีขาว ที่สร้างเป็นตู้ไม้พร้อมหลอดไฟส่องสว่างอยู่ภายในเพื่อให้เห็นลวดลายของหนังสือได้ชัดเจนและสวยงาม

๑๑. **วัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร** เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ตั้งอยู่ในตำบลจักรสีห์ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ไม่ปรากฏหลักฐานว่าสร้างตั้งแต่เมื่อใด แต่สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นก่อนกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี โดยตามพงศาวดารระบุนว่าในปี พ.ศ.๒๒๙๗ พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศแห่งกรุงศรีอยุธยา ได้เสด็จมานมัสการและซ่อมแซมองค์พระ โดยได้สร้างพระวิหาร พระอุโบสถ และเสนาสนะต่างๆ ขึ้นใหม่ ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้เสด็จมานมัสการ และทรงบูรณะปฏิสังขรณ์ขึ้นไว้ด้วยต่างๆ ภายในวัดพระนอนจักรสีห์วรวิหารมีวิหาร สถานที่ประดิษฐานพระนอนจักรสีห์ พระพุทธรูปไสยาสน์ หรือ พระนอนขนาดใหญ่ ซึ่งมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๓ ของประเทศไทย รองลงมาจากสมเด็จพระศากยมุณีศรีสุเมธูปิตร วัดบางพลี

ใหญ่กลาง พระนอนจักรสีห์ เป็นพระพุทธรูปสุโขทัยที่มีความอ่อนช้อยงดงามมาก ยาว ๔๗ เมตร ๔๒ เซนติเมตร มีลักษณะพระพักตร์หันไปทางทิศเหนือ พระเศียรหันไปทางทิศตะวันออก ด้วยขนาดที่มีความใหญ่และสวยงาม พระนอนจักรสีห์เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวบ้านในพื้นที่จังหวัดสิงห์บุรี โดยมีความเชื่อว่าหากมาขอพรให้ท่านช่วยเมื่อสำเร็จก็พากันมาแก้บน โดยของที่นิยมมาแก้บน อาทิ ไข่ต้ม หัวหมู บายศรี เป็นต้น

นอกจากนี้ภายในพระวิหารยังมีพระกาฬ พระพุทธรูปศิลาปางประทับทอง และพระแก้ว พระหล่อนั่งขัดสมาธิเพชร สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งทั้งสององค์มีพุทธลักษณะงดงาม ในอดีตเคยใช้เป็นพระประธานในการถือน้ำพิพัฒน์สัตยาของข้าราชการ บริเวณด้านหน้าวิหารมีต้นสาละลังกาใหญ่ ต้นไม้สำคัญผลิดอกบานสะพรั่งหลายต้น บริเวณหน้าวัดยังเป็นที่ตั้งของพุทธมณฑลจังหวัดสิงห์บุรี โดยจังหวัดสิงห์บุรีร่วมกับคณะสงฆ์จังหวัดสิงห์บุรีร่วมกันดำเนินการจัดสร้างพุทธมณฑลประจำจังหวัด โดยการพัฒนาที่สาธารณประโยชน์ให้เป็นที่สร้างพุทธมณฑลประจำจังหวัด เพื่อเป็นศูนย์กลางของการประกอบพิธีทางพระพุทธศาสนา สำหรับพุทธศาสนิกชนที่สนใจการภาวนาทางวัดยังมีการอบรมธรรมะและวิปัสสนา ในวันที่ ๔ - ๑๐ ของทุกเดือน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ภายในวัดยังมี “ตลาดต้องชม” ซึ่งเป็นตลาดที่ชาวบ้าน และคนในชุมชนนำสินค้าที่ผลิตเอง เช่น พืชผักผลไม้ น้ำพริก ผลิตภัณฑ์ปลาไร่ที่ขึ้นชื่อของจังหวัด สินค้า OTOP ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน เสื้อผ้าสำเร็จรูป กระเป๋าถือและของใช้ต่าง ๆ นำมาจำหน่ายในราคาเป็นธรรม น้ำหนักเที่ยงตรง เปิดจำหน่ายเป็นประจำทุกวัน กว่า ๑๔๐ แผงค้า สร้างรายได้และอาชีพให้คนในชุมชนและในละแวกใกล้เคียงได้เป็นอย่างดี นอกจากการมากราบไหว้บูชาพระนอนจักรสีห์แล้ว การได้มาเยี่ยมชมและเลือกซื้อสินค้าของฝากติดไม้ติดมือกลับบ้านในบริเวณตลาดได้ทั้งอัมบุญ อัมกาย อัมใจไปพร้อม ๆ กัน จึงขอเชิญชวนทุกท่านมาท่องเที่ยวเชิงศาสนา ณ วัดพระนอนจักรสีห์แห่งนี้

๓๖ **๓๖ วัดหน้าพระธาตุ** อยู่ในเขตบ้านพระนอนจักรสีห์ ต.จักรสีห์ ห่างจากวัดพระนอนจักรสีห์ไปประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร เดิมชาวบ้านเรียกวัดนี้ว่าวัดหัวเมือง ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๔ ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นวัดหน้าพระธาตุ สันนิษฐานว่าสถานที่บริเวณนี้จะเป็นที่ตั้งของเมืองสิงห์บุรีเก่า สิ่งที่สำคัญของวัดนี้คือ องค์พระปรารักษ์สูงประมาณ ๘ วา ทำเป็นรูปครุฑ อสุรถือกระบองประดับอยู่เหนือชั้นเชิงบาตร ภายหลังมีการเสริมแต่งเป็นสถาปัตยกรรมแบบศิลปะอยุธยาตอนต้น โดยการก่ออิฐเพิ่มเติมเป็นซุ้มจระนำทั้งสี่ด้าน ตั้งแต่ฐานศิลาแลงขึ้นไปก่อด้วยอิฐย่อมุมทรงปรารักษ์กลีบบนปรารักษ์ก่อด้วยอิฐ ทิศตะวันออกขององค์ปรารักษ์มีพระวิหารหลวง ทิศตะวันตกเป็นพระอุโบสถและมีเจดีย์กลมเรียงรายหลายองค์ เป็นลักษณะของสถาปัตยกรรมแบบสมัยอยุธยาตอนปลาย กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๘

๓๗ **๓๗ วัดประโชติการาม** อยู่ห่างจากตัวเมืองสิงห์บุรีไปทางอำเภอนิคมพัฒนาสิริราชกิจ ๕ กิโลเมตร เป็นวัดเก่าแก่คูเมืองสิงห์อีกแห่งหนึ่ง เดิมชาวบ้านเรียนสั้นๆ ว่าวัดประโชติ หรือ วัดประชด หลักฐานการสร้างไม่ปรากฏแน่ชัด มีเพียงตำนานที่เกี่ยวกับสิงหพาหุ ผู้มีพ่อเป็นสิงห์แล้วเกิดความอับอายที่มีพ่อเป็นสัตว์เดรัจฉาน จึงฆ่าพ่อตัวเองเสีย ภายหลังสำนึกในความผิดจึงไปสร้างพระนอนจักรสีห์และวัดสละบาป เพื่อเป็นการไถ่บาป แต่ก็ยังกลัวว่าบาปนั้นไม่ได้เบาบางลง จึงได้มาสร้างวัดประชดขึ้นอีกแห่ง โดยสร้างพระพุทธรูปยืนปางห้ามญาติขึ้น ๒ องค์ ขนานนามว่า หลวงพ่อทรัพย์ และหลวงพ่อสิน

หลวงพ่อทรัพย์ และหลวงพ่อสินเป็นพระพุทธรูปจัดอยู่ในกลุ่มพระอัฐารส คือพระยืนที่สร้างแล้วมีความสูงเกิน ๑๘ ศอก และที่พิเศษไปกว่านี้คือเป็นพระพุทธรูปยืนซ้อนกัน ๒ องค์ โดยหลวงพ่อสินประดิษฐานอยู่ทางด้านหน้า หลวงพ่อทรัพย์อยู่ทางด้านหลัง หลวงพ่อสินองค์หน้า สูง ๓ วา ๓ ศอก ๕ นิ้ว ส่วนหลวงพ่อทรัพย์องค์หลัง สูง ๖ วา ๗ นิ้ว นอกจากนี้ยังมี “หลวงปู่โอง” หรือ ไหล่หูแบบโบราณ ซึ่งขุดได้จากเนินดินด้านหลังวิหารหลวงพ่อทรัพย์ เชื่อกันว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ตามความปรารถนาของผู้ขอ ปัจจุบันเป็นที่ใช้ใส่น้ำพระพุทธมนต์ประจำวัดประโชติการาม

๑๖ **วัดกระดังงาบุปผาราม** ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ ตำบลบางกระบือ อยู่เลยจากวัดประโชติการามไปเล็กน้อย มีโบสถ์รูปทรงสมัยใหม่ซึ่งงดงามไม่เหมือนโบสถ์แห่งไหนสร้างอยู่บนฐานศาลาการเปรียญและวัดนี้ยังมีเจดีย์โบราณทรงระฆังคว่ำคล้ายเจดีย์สมัยอยุธยาตอนต้น ฐานเป็นชั้นมีซุ้มทรงระฆังตั้งแต่ปล้องไหนขึ้นไป เจดีย์องค์นี้นับว่ามีความสมบูรณ์ที่สุดที่มีอยู่ในสมัยเดียวกัน ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติแล้ว นอกจากนี้ด้านหน้าเจดีย์ยังมีโบสถ์เก่าแก่หลังคามุงด้วยกระเบื้องดิน บานประตูโบสถ์เป็นไม้แกะสลักลวดลายสวยงามมาก

๑๗ **วัดพระพรางค์มณี** ตั้งอยู่ที่ตำบลม่วงหมู่ ตรงข้ามวิทยาลัยเกษตรกรรมสิงห์บุรี ห่างจากตัวเมืองไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒ ประมาณกิโลเมตรที่ ๑๓๔ - ๑๓๕ (ทางไปอำเภอพรหมบุรี) จะเห็นองค์พระพรางค์สี่เหลี่ยมสูงเด่นใกล้กับองค์พระพรางค์เป็น **วิหารหลวงพ่อเย็น** พระพุทธรูปปูนปั้นศักดิ์สิทธิ์สมัยอยุธยา ด้านข้างวิหารมีบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์เป็นกรุพระเก่าแก่ที่ทางวัดได้ขุดดินบริเวณนั้นมากลวิหาร ภายในโบสถ์มีภาพจิตรกรรม

๑๘ **เทวาลัยพระพรหม** “พระพรหม” เป็นมหาเทพผู้ยิ่งใหญ่หนึ่งในสาม “ตรีมูรติ” ของศาสนาพราหมณ์ ฮินดูที่เป็นที่เคารพศรัทธาสืบต่อถึงศาสนาพุทธอย่างกลมกลืนมาแสนนาน เป็นพระเจ้าผู้สร้าง ผู้ลิขิตความเป็นไปของทุกสรรพชีวิต เป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของมนุษย์ทุกผู้ เป็นผู้รู้ความเคลื่อนไหวของสรรพชีวิตและทรงรับฟังคำอธิษฐานของผู้ศรัทธาเสมอ ผู้บูชาพระพรหมและทำความดี จะได้รับพรให้สมหวังในสิ่งที่ปรารถนาทุกประการ ส่วน “พระอินทร์” เป็นมหาเทพผู้ยิ่งใหญ่เหนือชีวิตของสรรพสัตว์และมนุษย์ทั้งหลาย คอยปกป้องคุ้มครองผู้ที่ทำความดี และปกป้องดูแลโลกให้พ้นจากสิ่งอันตรายเลวร้ายต่างๆ

เทวาลัยพระพรหม สร้างขึ้นในราวปี พ.ศ.๒๕๕๑ ในโอกาสที่ระลึก ๘๐ ปี ของพระธรรมสิงหบุราจารย์ (หลวงพ่อจรรย์ ฐิตธมโม) แห่งวัดอัมพวัน โดยบรรดาลูกศิษย์ลูกหาและผู้มีจิตศรัทธาได้ร่วมกันสร้าง “เทวาลัยพระพรหม” ถัดจากทางเข้าวัดอัมพวันเล็กน้อยเพื่อเป็นที่ระลึกแด่พระอาจารย์ผู้เคารพรักยิ่งและเป็นเอกลักษณ์สำคัญ สืบสานตำนานเก่าแก่ของเมืองตามเจตนารมณ์ของชาวเมือง เผยแพร่ประวัติของหัวเมืองพรหมในอดีต เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจให้มุ่งมั่นทำความดีเพื่อประเทศชาติ ทั้งยังส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุดหนุนสินค้าวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ของจังหวัดสิงห์บุรีอีกด้วย

“เทวาลัยพระพรหม” ประดิษฐานพระพรหมองค์ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย สีทองอร่าม มองเห็นแต่ไกล มี ๔ พระพักตร์ ๘ พระกร ทรงจักร หอยสังข์ คัมภีร์ คนโท คชชา บ่วง ดอกบัว และลูกประคำ ด้านหน้าประดิษฐานองค์ขนาดปกติอีกองค์หนึ่ง การสักการะขอพรจะเดินเวียนขวารอบพระพรหม ๓ รอบ (ตามเข็มนาฬิกา) ขอพรทุกพระพักตร์ พระพักตร์แรก ‘พระพักตร์เมตตา’ ประทานพรเรื่องงาน เรียนและเรื่องรับผิดชอบในชีวิต พระพักตร์ที่สอง ‘พระพักตร์กรุณา’ ประทานพรเรื่องสงสารหิวนิทรย์ บ้าน ที่ดิน รถ พระพักตร์ที่สาม ‘พระพักตร์มุทิตา’ ประทานพรเรื่องสุขภาพ ครอบครัว คู่ครอง และ พระพักตร์ที่สี่ ‘พระพักตร์อุเบกขา’ ประทานพรเกี่ยวกับโชคลาภ เงิน ทอง การขบถุดรคาถาบูชาว่า “โอม พราหมณ นมะ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา” (คำแปล) ขอเคารพพระพรหม ... เมตตา สงเคราะห์ช่วยเหลือผู้มีสุข ... กรุณา สงเคราะห์ช่วยเหลือผู้มีทุกข์ ... มุทิตา ยินดีในการบุญ ... อุเบกขา วางเฉยในบาป เทวาลัยพระพรหมตั้งอยู่ถนนสายเอเชียหรือทางหลวงหมายเลข ๓๒ ก่อนเข้าอำเภอพรหมบุรี ฝั่งซ้ายมือ

อำเภอพรหมบุรี

๑๙ **วัดอัมพวัน** ตั้งอยู่ที่ตำบลพรหมบุรี ไปตามเส้นทางหลวงหมายเลข ๓๖ กิโลเมตรที่ ๑๓๐ เป็นวัดที่มีชื่อเสียงในด้านการปฏิบัติธรรมทางวิปัสสนากรรมฐาน

๒๐ **วัดอัมพวัน** ถือเป็นวัดอันดับต้น ๆ ที่มีประชาชนเดินทางไปปฏิบัติธรรม เนื่องจากวัดแห่งนี้ยึดหลักปฏิบัติแบบสติปัฏฐาน ๔ แม้วันนี้หลวงพ่ोजรรย์จะมรณภาพไปแล้ว แต่ยังมีพุทธศาสนิกชน เดินทางไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ความรู้สึกของประชาชนที่เลื่อมใสในหลักคำสอนของพระธรรมสิงหบุราจารย์ หรือ หลวงพ่ोजรรย์ ฐิตธมโม เจ้าอาวาสวัดอัมพวัน เป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นว่าสามารถนำหลักในการปฏิบัติธรรมไปใช้ได้จริงกับการดำเนิน ชีวิตประจำวัน จึงทำให้ทุกวันนี้วัดอัมพวัน เป็นวัดอันดับต้น ๆ ของวัดปฏิบัติธรรมแบบวิปัสสนากรรมฐาน คือ การ กำหนดจิตภาวนา

แนวสติปัฏฐาน ๔ ซึ่งประกอบด้วย กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน และธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน และแม้วันนี้ หลวงพ่อจรัญ ฐิตธัมโม จะมรณภาพแล้ว แต่ยังคงมีประชาชนที่เลื่อมใสศรัทธาในหลักปฏิบัติเดินทางเข้ามาลงทะเบียน เพื่อขอรับเข้าปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง เฉลี่ยในแต่ละช่วงจะมีผู้ปฏิบัติไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ คน โดยมีพระอาจารย์ผู้เป็นลูกศิษย์เป็นผู้ถ่ายทอด และชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติให้กับผู้ปฏิบัติธรรม เพื่อสานต่อเจตนารมณ์ของหลวงพ่อในการให้ประชาชนมีสติ ตามหลักคำสอนของหลวงพ่อที่ว่า "เราพูดอยู่เสมอถึงคำว่า สติปัญญา เราใช้ปัญญาอยู่เสมอก็จริง แต่สตินั้นแท้จริงแล้ว เรานำออกมาใช้น้อยนัก ทั้งที่สตินั้นมีคุณค่าแก่ชีวิต" ดังนั้น แม้จะสิ้นหลวงพ่อแล้ว แต่ที่วัดแห่งนี้ยังคงไม่สิ้นแนวทางปฏิบัติของท่าน และแนวทางนี้จะยังคงอยู่คู่กับพระพุทธศาสนาต่อไป พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ ฐิตธัมโม) เป็นพระภิกษุชาวไทยในสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย อดีตเจ้าอาวาสวัดอัมพวัน อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี และเป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๓ ท่านมีชื่อเสียงในระดับประเทศจากการเป็นพระนักพัฒนา พระนักเทศน์และพระวิปัสสนาจารย์ แนวทางการสืบทอดพระพุทธศาสนาของท่าน เน้นหนักที่การสั่งสอนเรื่องกฎแห่งกรรม โดยยกเหตุการณ์ที่ท่านประสบ และนำเป็นกฎแห่งกรรมขึ้นมาเป็นอุทาหรณ์อยู่เสมอและเน้นการพัฒนาจิตใจคนด้วยการทำวิปัสสนากรรมฐานด้วยหลักสติปัฏฐาน ๔ แบบพองหนอ - ยุบหนอ นอกจากนี้ท่านยังเป็นผู้ที่ส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนหมั่นสวดมนต์ด้วยพุทธชัยมงคลคาถา (พาหุงมหากา) เพื่อเป็นเครื่องเจริญสติอย่างแพร่หลาย หลวงพ่อจรัญถึงแก่มรณภาพอย่างสงบ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙ กำหนดเวลาเข้ากราบสรีระสังขารหลวงพ่อ ตั้งแต่ ๐๘.๓๐ - ๒๑.๐๐ น. ของทุกๆ วัน

๓๐ **วัดกุฎีทอง** ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ ในเขตตำบลบางน้ำเชี่ยว ห่างจากถนนสายเอเชียประมาณ ๔๐๐ เมตร หรือ เส้นทางหลวงหมายเลข ๓๒ กิโลเมตรที่ ๑๒๕ - ๑๒๖ ภายในวัดมีมณฑปลักษณะเหมือนเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๓ โดยหลวงพ่อปัญญา อุตมะพิชัย เจ้าอาวาส ซึ่งบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้บนยอดและภายในมณฑปนั้นเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปบาทโลหะจำลองไว้เป็นที่เคารพสักการะ นอกจากนี้ภายในบริเวณวัดกุฎีทอง ยังมี *ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านไทยพวน* ซึ่งได้รวบรวมเครื่องใช้ไม้สอยในชีวิตประจำวันต่างๆ ของชาวไทยพวน เสื้อผ้า เครื่องประดับ เครื่องมือ ทำนา ดักสัตว์ จับปลา ตลอดจนจวนยวดยานพาหนะทางน้ำเป็นของเก่าแก่ไว้ให้ชม

๓๑ **คูค่ายพม่า** ตั้งอยู่ที่บ้านเจดีย์หัก หมู่ ๑ ตำบลบ้านแปง ห่างจากตัวเมืองสิงห์บุรีไปประมาณ ๑ กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงหมายเลข ๓๒ กิโลเมตรที่ ๑๒๙ เป็นแหล่งชุมชนโบราณมีลักษณะเป็นเนินดินแนวยาวรูปร่างคล้ายตัว L ยาวประมาณ ๕ - ๑๕ เมตร กว้างประมาณ ๓ เมตร สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๑๒๗ ครั้งที่พม่ายกกองทัพมาตั้งที่ปากน้ำบางพุทรา เพื่อรวบรวมกำลังเข้าตีกรุงศรีอยุธยานับเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ปัจจุบันได้ปรับปรุงให้เป็นสวนสาธารณะสำหรับพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนทั่วไป

๓๒ **วัดพรหมเทพาวาส (วัดชลอน)** วัดสำคัญคู่มือเมืองพรหมบุรี ข้าราชการเมืองพรหมบุรีใช้อุโบสถ เป็นสถานที่จัดพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาเป็นประจำปีละสองครั้ง ภายในอุโบสถประดิษฐานพระพุทธรูปพรหมพิพัฒน์สัตยาปั้นโดยพระองค์เจ้าประดิษฐวรการ นายช่างสิบหมู่สมัยรัชกาลที่ ๕ มีพระพุทธรูปไสยาสน์พรหมนิรมิตสวยงามเก่าแก่ประดิษฐานภายในวิหาร พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ เสด็จประพาสต้นเยี่ยมเยียนราษฎร เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ (ร.ศ.๑๒๕) ภายในบริเวณวัดมีต้นพระศรีมหาโพธิ์สายพันธุ์พุทธรักษา ปลูกสมัยรัชกาลที่ ๕ มีหอพระไตรปิฎกกลางสระน้ำ มีพิพิธภัณฑสถานเมืองพรหมบุรี ฉลอง ๑๐๐ ปี เสด็จประพาสต้น ภายในมีนิทรรศการเกี่ยวกับเมืองพรหมบุรี ศิลปแห่งชาติ การเสด็จของรัชกาลที่ ๕ สายสกุลเจ้าเมืองพรหมบุรีและพระรัตนตรัย

อำเภอท่าช้าง

◎ **วัดพิภูลทอง** อยู่ในเขตตำบลพิภูลทอง ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๑๖ กิโลเมตร อยู่ห่างจากวัดพระนอนจักรสีห์วรวิหารไปประมาณ ๙ กิโลเมตร ชาวบ้านทั่วไปเรียกว่า วัดหลวงพ่อแพ (พระธรรมสิงหบุราจารย์) ภายในวัดมี **พิพิธภัณฑ์หลวงพ่อแพ** จัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติ และเครื่องอัฐบริขารของหลวงพ่อแพตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ อีกด้านหนึ่งของวัดนี้มีพระพุทธรูปปางประทานพรองค์ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย คือ **พระพุทธรูปมงคลมหานุณี** หรือ **หลวงพ่อใหญ่** ขนาดหน้าตักกว้าง ๑๑ วา ๒ ศอก ๗ นิ้ว สูง ๒๑ วา ๑ คืบ ๓ นิ้ว ภายในเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กประดับด้วยโมเสกทองคำธรรมชาติชนิด ๒๔ เค รอบๆ พระวิหารใหญ่มีวิหารคด ซึ่งประดิษฐานพระพุทธรูปปางประจำวันต่างๆ และพระสังกัจจายองค์ใหญ่และบริเวณวัดยังมีสวนธรรมะและสิ่งก่อสร้างที่สวยงาม น่าสนใจ แวดล้อมด้วยบรรยากาศสงบร่มรื่น

◎ **วัดพิภูลทอง** ตั้งอยู่ริมแม่น้ำน้อยฝั่งตะวันออกห่างจากตัวเมืองสิงห์บุรีประมาณ ๑๖ กิโลเมตร เป็นวัดขนาดใหญ่ริมฝั่งแม่น้ำน้อยที่มีความสำคัญแห่งหนึ่งของสิงห์บุรี ชาวบ้านเรียกว่าวัดหลวงพ่อแพ เนื่องด้วยเป็นวัดจำพรรษาของหลวงพ่อแพ (พระเทพสิงหบุราจารย์) พระเกจิดัง ซึ่งมรณภาพเมื่อ พ.ศ.๒๕๔๒ ภายในวัดมี **พิพิธภัณฑ์หลวงพ่อแพ** จัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติและเครื่องอัฐบริขารของหลวงพ่อแพตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ อีกด้านหนึ่งของวัดนี้มีพระพุทธรูปปางประทานพรองค์ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย คือ **พระพุทธรูปมงคลมหานุณี** หรือ **หลวงพ่อใหญ่** ขนาดหน้าตักกว้าง ๑๑ วา ๒ ศอก ๗ นิ้ว สูง ๒๑ วา ๑ คืบ ๓ นิ้ว ภายในเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กประดับด้วยโมเสกทองคำธรรมชาติชนิด ๒๔ เค รอบๆ พระวิหารใหญ่มีวิหารคด ซึ่งประดิษฐานพระพุทธรูปปางประจำวันต่างๆ และพระสังกัจจายองค์ใหญ่ บริเวณวัดยังมีสวนธรรมะและสิ่งก่อสร้างที่สวยงาม น่าสนใจ แวดล้อมด้วยบรรยากาศสงบร่มรื่น

พระประธานวัดพิภูลทองเป็นพระพุทธรูปขนาดเล็กประดิษฐานบนฐานที่สูงหลายชั้นเพื่อให้เหมาะสมกับขนาดของอุโบสถ เราจะเห็นองค์พระประธานเล็กมาก พระพุทธรูปองค์นี้มีพระนามว่าพระพุทธรูปวิริยโสภิต หลวงพ่อสี เกสโร พระอาจารย์ด้านวิทยาคมของหลวงพ่อแพ ได้สร้างถวายแก่หลวงพ่อแพ หุ่นขี้ผึ้งหลวงพ่อแพ อยู่ในพิพิธภัณฑ์มีพวงมาลาพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ ด้านหน้าของอาคารจัดวางเก้าอี้เรียงแถวจำนวนมาก สำหรับประชาชนที่เดินทางมากกราบสักการะ

◎ **วัดจำปาทอง** ตั้งอยู่ที่ตำบลโพประจักษ์ เป็นสถานที่เก็บรักษาเรือพระที่นั่งของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อคราวเสด็จประพาสในการล่องแม่น้ำน้อย เป็นเรือมาดเก๋ง ประเภทเรือแจว ชื่อว่าเรือจำปาทองสิงห์บุรี นอกจากนี้ภายในวัดมีพระนอนองค์ใหญ่ ศิลปะสมัยรัตนโกสินทร์

อำเภอกำแพงแสน

◎ **อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน และอุทยานวีรชนค่ายบางระจัน** อยู่ห่างจากตัวเมือง ๑๕ กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงหมายเลข ๓๐๓๒ มีพื้นที่ประมาณ ๑๕๕ ไร่ เป็นสวนรุกขชาติพักผ่อนหย่อนใจ จะเห็นอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจันเป็นรูปหล่อประติมากรรมของหัวหน้าชาวค่ายบางระจันทั้ง ๑๑ คน สร้างโดยกรมศิลปากร ปรากฏสวยเด่นเป็นสง่าอยู่ในสวน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงเปิดอนุสาวรีย์นี้ เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ ซึ่งค่ายบางระจันมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยผืนแผ่นดินแห่งนี้ ได้บันทึกเหตุการณ์ความกล้าหาญ และเสียสละของวีรชนไทยที่เกิดขึ้นเมื่อเดือน ๓ ปีระกา พ.ศ. ๒๓๐๘ ในครั้งนั้นชาวบ้านบางระจันได้รวมพลังกันต่อสู้กับกองทัพพม่า ซึ่งมีจำนวนมากกว่าหลายเท่า โดยพม่าต้องยกทัพเข้าตีหมู่บ้านนี้ถึง ๘ ครั้ง ใช้เวลา ๕ เดือนจึงเอาชนะได้เมื่อวันจันทร์แรม ๒ ค่ำ เดือน ๘ ปีจอ พ.ศ. ๒๓๐๙ นับเป็นอนุสาวรีย์ที่มีความสำคัญยิ่งแห่งหนึ่ง ค่ายบางระจันในปัจจุบันได้สร้างจำลอง โดยอาศัยรูปแบบค่ายในสมัยโบราณและภายในบริเวณอุทยานฯ ยังมีอาคารศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์วีรชนค่ายบางระจัน จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับเรื่องราวของจังหวัดสิงห์บุรี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเมืองจังหวัดสิงห์บุรีเมื่อครั้งก่อนและเรื่องราวการสู้รบ

ของเหล่าวีรชนผู้กล้าชาวบ้านบางระจัน เปิดให้เข้าชมทุกวันโดยไม่เว้นวันหยุดราชการ พร้อมเจ้าหน้าที่นำชม
กรณีติดต่อเป็นหมู่คณะ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

๑๖ **วัดโพธิ์เก้าต้น หรือ วัดไม้แดง** ตั้งอยู่ที่หมู่ ๘ ตำบลบางระจัน ตรงข้ามกับอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน
ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๑๕ กิโลเมตร เส้นทางหลวงหมายเลข ๓๐๓๒ เป็นสถานที่ที่วีรชนชาวบ้านบางระจัน
ได้เคยใช้เป็นที่พักในการต่อต้านพม่าที่ยกกองทัพมาตีกรุงศรีอยุธยา เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๓๐๘ ชาวบ้านเรียกวัดนี้ว่า
“วัดไม้แดง” เพราะภายในบริเวณมีต้นไม้แดง ซึ่งเป็นไม้เนื้อแข็งอยู่หลายต้นและชาวบ้านถือกันว่าเป็นไม้ศักดิ์สิทธิ์
ไม่มีใครกล้าตัด หรือ ทำลาย ในบริเวณวัดมี “วิหารพระอาจารย์ธรรมโชติ” เป็นวิหารทรงจัตุรมุข พระอาจารย์
ท่านเป็นผู้นำสำคัญผู้หนึ่งของชาวบ้านบางระจัน และใกล้ๆ กันก็มี สระน้ำพระอาจารย์ธรรมโชติ มีปลาอยู่ชุกชุม
เพราะชาวบ้านถือว่าเป็นปลาศักดิ์สิทธิ์ จึงไม่จับไปรับประทานและยังมีศาลรวมวิญญาณวีรชนค่ายบางระจันตั้งอยู่
ใกล้ริมรั้ว ส่วนหน้าวัดได้มีการจำลองค่ายบางระจันตามประวัติศาสตร์ไว้ด้วย กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนวัดโพธิ์เก้าต้น
เป็นโบราณสถานตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๘

๑๗ **ตลาดไทยย้อนยุคบ้านระจัน** ตั้งอยู่ภายในวัดโพธิ์เก้าต้น ตำบลบางระจัน อำเภอค่ายบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
โดยวัดโพธิ์เก้าต้นเป็นวัดที่สำคัญจะมีนักท่องเที่ยวแวะเวียนมาไหว้พระทำบุญไม่ขาดสายและเพื่อให้นักท่องเที่ยว
ได้ท่องเที่ยวอย่างครบรส ทั้งไหว้พระทำบุญ กินและช้อปปิ้ง อีกทั้งยังต้องการส่งเสริมรายได้ให้กับชาวบ้าน ทางชุมชน
จึงได้มีการจัดตลาดไทยย้อนยุคบ้านระจันขึ้น ตลาดไทยย้อนยุคบ้านระจัน ถูกจัดขึ้นบริเวณใต้ต้นไม้ใหญ่ภายในวัด
บรรยากาศจึงร่มรื่นน่าเที่ยวชม มีการจัดแต่งซุ้มจำหน่ายสินค้าด้วยวัสดุธรรมชาติในรูปแบบพื้นบ้าน ให้ความรู้สึก
ที่ผ่อนคลาย ชาวบ้านจะแต่งตัวย้อนยุคมานั่งจำหน่ายสินค้า พุดชาخورบ/เจ้าคะ พาให้บรรยากาศยิ่งคล้ายกับตลาด
ในยุคโบราณ สินค้าที่ชาวบ้านนำมาจำหน่ายก็จะเป็นอาหารท้องถิ่น ขนมโบราณที่หาทานยาก ผลิตภัณฑ์ทำมือ
รวมไปถึงพืชผักและผลไม้สด ๆ จากไร่ของชาวบ้าน ซึ่งจะเริ่มขายกันในราคาเพียงแค่หลักสิบบาทนั้น อีกทั้งยังมี
การแสดงการแสดงต่างๆ เช่น การละเล่นพื้นบ้าน การแสดงเพลงฉ่อย การแสดงวีรกรรมชาวบ้านบางระจัน จากเด็กๆ
ในชุมชน อีกด้วย และถ้าใครอยากจะมาเที่ยวให้อินกับบรรยากาศมากขึ้น ก็สามารถที่จะแต่งกายด้วยชุดไทยย้อนยุค
มาเที่ยวกันได้ หรือ จะมาเช่าชุดไทยย้อนยุคได้

เปิดให้บริการวันเสาร์ - อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ที่อยู่ติดกับเสาร์ - อาทิตย์ ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.
ไม่มีค่าเข้าชม มีสถานที่จอดรถกว้างขวาง รองรับได้ประมาณ ๕๐๐ คัน สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่เฟซบุ๊ก
ตลาดไทยย้อนยุคบ้านระจัน

๑๘ **วัดสิงห์สุทธาวาส** ตั้งอยู่ตำบลโพธิ์สังโฆ เดิมชื่อว่าวัดตะเคียน เพราะมีต้นตะเคียนอยู่เป็นสัญลักษณ์
เริ่มก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๙๑ ต่อมาทางราชการย้ายเมืองสิงห์ จากแม่น้ำจักรสีห์มาตั้งอยู่ริมแม่น้ำน้อย ทางด้านใต้
ของวัดตะเคียนและคงจะเปลี่ยนชื่อช่วงต่อมา เรียกกันตามชื่อเมืองว่า "วัดสิงห์" ครั้นถึงสมัยของพระมหาเนียม เกิดเมฆ
เป็นเจ้าอาวาสจึงต่อคำท้ายเป็น "วัดสิงห์สุทธาวาส" ปัจจุบันวัดสิงห์สุทธาวาสมีพระครูวิสุทธาภิรักษ์ได้รับแต่งตั้งให้เป็น
เจ้าอาวาสท่านได้ปรับปรุงบริเวณวัดอย่างเป็นสัดส่วนชัดเจน โดยแบ่งเป็นเขตพุทธาวาส สังฆาวาส ภายในวัดและรอบๆ
บริเวณวัด จัดบรรยากาศร่มรื่น สวยงาม โดยจัดสวนหย่อมปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ รอบบริเวณวัด ตามต้นไม้จะมี
สุภาสิต คติธรรม (ต้นไม้พูดได้) เพื่อไว้เป็นคติสอนใจ มีปูชนียวัตถุ คือพระพุทธรูป อยู่ในมณฑปพระพุทธรูป
ปางนาคปรก สร้างด้วยศิลา ชาวบ้านเรียก "หลวงพ่อนาค" องค์พระเป็นหินศักดิ์มีพญานาค ๗ เศียร แผ่รัศมีรอบเศียรพระ
ด้านหลังองค์พระมีสมาธรรมจักร แต่ปัจจุบันหลวงพ่อนาคได้ถูกขโมยไป ดังนั้นหลวงพ่อนาคที่เห็นอยู่นี้เป็นองค์จำลอง
ที่ทำจากปูนปั้นนอกจากนี้ยังพบ สิงห์ปั้นด้วยดินเผาอยู่ ๒ ตัว สันนิษฐานว่า สิงห์ที่พบนี้เป็นที่มาของชื่อ "วัดสิงห์"
ซึ่งต่อขุนสิงขรภุมมาได้ขอไปไว้ที่อำเภอบางระจัน (ซึ่งสมัยนั้นชื่อ อ.สิงห์) ๑ ตัว ปัจจุบันยังมีอยู่ที่ หน้าที่ว่าการอำเภอ
บางระจัน

อำเภอบางระจัน

๑๐ **วัดพระปรางค์** ตั้งอยู่หมู่ที่ ๗ บ้านโคกหม้อ ตำบลเชิงกลัด ภายในบริเวณวัดมีพระปรางค์ศิลปะแบบอยุธยาตอนต้น พุทธศตวรรษที่ ๒๑ สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช องค์ปรางค์สูงประมาณ ๑๕ เมตร ก่อด้วยอิฐแบบปรางค์ไทยสูงชะลูดคล้ายฝักข้าวโพด ฐานเตี้ย ภายในกลวงมีคูหาสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนผนังคูหาและปัจจุบันร่องรอยภาพจิตรกรรมฝาผนังได้ลบเลือนไปแล้ว ด้านหลัง มีพระอุโบสถเก่าแก่แบบอยุธยาหน้าบันเป็นลายแกะสลักไม้รูปตัวสิงห์และคันทวยต่างๆ มีภูเขาและรอยพระพุทธรูปจำลองบนยอดเขา นอกจากนี้ยังปรากฏร่องรอยของเตาเผาแม่้าน้ำน้อย ประมาณ ๓ - ๔ เตา วัดพระปรางค์ถูกขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๔๘๗

๑๑ **แหล่งเตาเผาแม่้าน้ำน้อย** ตั้งอยู่ในบริเวณวัดพระปรางค์ (ชั้นสุต) เป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาขนาดใหญ่ที่สุดในสมัยกรุงศรีอยุธยา ระหว่าง พ.ศ. ๑๙๑๔ - ๒๓๑๐ ลักษณะตัวเตาเป็นแบบระบายความร้อนเฉียงขึ้น ก่อด้วยอิฐ ตัวเตาบางส่วนคล้ายเรือประทุนจึงเรียก “เตาประทุน” แบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ ปล่องไฟ ห้องวางเครื่องปั้นดินเผา และห้องเชื้อเพลิงตัวเตาเผาที่นับว่ามีขนาดใหญ่ มีความยาวถึง ๑๔ เมตร กว้าง ๕.๖๐ เมตร และเส้นผ่าศูนย์กลางของปล่องคว้นไฟยาว ๒.๑๕ เมตร เคยใช้เป็นที่ผลิตภาชนะดินเผา เช่น ไห อ่าง ครก กระจุก ช่อฟ้า กระเบื้องปูพื้น

๑๒ **โบราณสถานเตาเผาแม่้าน้ำน้อย** ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับวัดพระปรางค์ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่ทรงคุณค่า โดยบริเวณนี้ได้พบแหล่งเตาเผาโบราณจำนวนมาก มีการขุดค้นพบโบราณวัตถุ โดยเฉพาะเครื่องปั้นดินเผาหลักฐานสำคัญที่บ่งบอกได้ว่าในอดีตพื้นที่บริเวณนี้ เป็นแหล่งชุมชนที่มีผู้คนอาศัยอยู่และประกอบอาชีพ ทำเครื่องปั้นดินเผากันอย่างแพร่หลาย แหล่งเตาเผาแม่้าน้ำน้อย เป็นศาสนสถานเก่าแก่ สันนิษฐานว่ามีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น ระหว่างปี พ.ศ. ๑๙๑๔ - ๑๙๒๑ ในสมัยของสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๑ ได้ยกทัพไปตีหัวเมืองฝ่ายเหนือในความปกครองของสุโขทัย โดยกวาดต้อนผู้คนซึ่งส่วนใหญ่เป็นช่างเตาเผา และได้รวมกลุ่มกันบริเวณแม่้าน้ำน้อย ส่วนอีกหลักฐานหนึ่งสันนิษฐานว่าชาวจีนและช่างปั้นอพยพมาตั้งรกรากอยู่บริเวณนี้ โดยเชื่อว่าเป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคแห่งนี้

บริเวณแหล่งเตาเผาแม่้าน้ำน้อย พบร่องรอยเตาเผาโบราณกระจายตัวตามแนวลำแม่้าน้ำน้อยตลอดระยะ ๒ กิโลเมตร มีจำนวนมากกว่า ๒๐๐ เตา ส่วนใหญ่เกิดการชำรุดไปตามกาลเวลา ถูกทำลายจากการขุดคลองชลประทานและการก่อสร้างถนน โดยลักษณะของเตาเผาแม่้าน้ำน้อยเป็นเตาเผาขนาดใหญ่ ระบายความร้อนเฉียงขึ้น ก่อด้วยอิฐตัวเตาบางส่วนคล้ายเรือประทุนจึงเรียก “เตาประทุน” แบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ ปล่องไฟ ห้องวางเครื่องปั้นดินเผา และห้องเชื้อเพลิง กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙

จุดเด่นที่สำคัญของแหล่งเตาเผาแม่้าน้ำน้อย คือ การเข้าไปชมตัวเตาเผาที่นับว่ามีขนาดใหญ่ มีความยาวถึง ๑๔ เมตร กว้าง ๕.๖๐ เมตรและเส้นผ่าศูนย์กลางของปล่องคว้นไฟยาว ๒.๑๕ เมตร เคยใช้เป็นที่ผลิตภาชนะดินเผา อาทิ ไห อ่าง ครก กระจุก ช่อฟ้า กระเบื้องปูพื้น เป็นต้น นอกจากการเดินชมแหล่งเตาเผาแม่้าน้ำน้อยกว่าร้อยจุดแล้วยังจะได้ชมผลิตภัณฑ์จากเตาเผาแม่้าน้ำน้อย ได้แก่ เครื่องปั้นดินเผาที่เป็น ไหสีหู ครก โองอ่าง กระจุกใส่ปูน ขวดปากแคตรหงสูง เครื่องประกอบสถาปัตยกรรมจำพวกกระเบื้องปูพื้น กระสุนดินเผาขนาดต่างๆ เป็นแบบผลิตเพื่อใช้ในเขตพระราชฐาน

ปัจจุบันกรมศิลปากรได้จัดสร้างพิพิธภัณฑ์เตาเผาแม่้าน้ำน้อย เป็นอาคารขนาดใหญ่เชื่อมต่อกันสองหลัง โดยหลังแรกเป็นอาคารโปร่งโล่ง มีเตาเผาจำนวน ๑ เตา สามารถเดินชมโดยรอบเตาเผาได้มีนิตยสารให้ข้อมูลโดยสังเขปเกี่ยวกับแหล่งเตาเผาแม่้าน้ำน้อย ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ส่วนอาคารหลังที่ ๒ จัดแสดงแบบจำลองเตาเผาแม่้าน้ำน้อยและตัวอย่างเครื่องปั้นดินเผาที่มีการขุดค้นพบในแหล่งนี้ แหล่งเตาเผาแม่้าน้ำน้อย แหล่งโบราณคดีแห่งนี้มีเพียงแต่เป็นมรดกวัฒนธรรมที่สำคัญยังเป็นศูนย์ศึกษาทางวิชาการเซรามิคอันยิ่งใหญ่แห่งหนึ่งของโลกอีกด้วย เปิดให้เข้าชมทุกวันโดยไม่เว้นวันหยุดราชการ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

๑๑ อุทยานแม่ลามหาราชาอนุสรณ์ ตั้งอยู่ที่ตำบลทับยา มีพื้นที่อยู่ในเขตอำเภออินทร์บุรีและอำเภอบางระจัน ห่างจากอำเภอเมืองไปตามเส้นทางหลวงหมายเลข ๓๑๑ (สายสิงห์บุรี-ชัยนาท) ประมาณ ๙ กิโลเมตร จะมีทางแยกเลี้ยวซ้ายเข้าหมู่ ๗ ตำบลบางกระบือ ประมาณ ๒ กิโลเมตร หรือ เข้าทางตำบลทับยา ประมาณ ๑.๒ กิโลเมตร ก็จะถึงอุทยานแม่ลามหาราชาอนุสรณ์ สำหรับคำว่า “แม่ลา” เป็นชื่อลำน้ำสายหนึ่งในท้องที่จังหวัดสิงห์บุรี ไหลผ่านพื้นที่ ๓ อำเภอ คือ อำเภออินทร์บุรี อำเภอบางระจันและอำเภอเมืองสิงห์บุรี เป็นลำน้ำธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยอาหารของปลา ฉะนั้น ปลาที่จับได้จากลำน้ำแม่ลาจึงมีรสชาติอร่อย อ้วน เนื้อนุ่ม มัน โดยเฉพาะปลาช่อนแม่ลา ซึ่งเป็นอาหาร และของฝาก ที่ขึ้นชื่อของจังหวัดสิงห์บุรี ภายในอุทยานแม่ลาร่มรื่นไปด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด และพันธุ์ปลาจำนวนมากในลำน้ำ เปิดให้นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปได้เข้ามาพักผ่อนหย่อนใจ การตั้งแคมป์ กิจกรรมเดินป่าของลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมทางด้านกีฬา การปล่อยปลา - ปลุกต้นไม้ และกิจกรรมอื่นๆ โดยเปิดให้บริการทุกวันโดยไม่เว้นวันหยุดราชการ

อำเภออินทร์บุรี

๑๒ วัดสุทธาวาส หรือ วัดใหม่ ตั้งอยู่ที่ตำบลทับยา ไปตามเส้นทางหลวงหมายเลข ๓๑๑ เส้นสิงห์บุรี - อินทร์บุรี กิโลเมตรที่ ๑๑ - ๑๒ เลี้ยวจากวัดกระดังงาบุพผารามไปประมาณ ๕ กิโลเมตร หรือ ห่างจากที่ว่าการอำเภออินทร์บุรีไปทางทิศใต้ประมาณ ๓.๕ กิโลเมตร มีวิหารหลังเก่าสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยา ภายในมีภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติพระจุฬามณี วาดด้วยช่างฝีมือชั้นครู เป็นภาพตอนพระพุทธรองค์ทรงออกบรรพชา ภาพตอนผจญมาร ภาพตอนพระพุทธรองค์ฉันอาหารที่นายจุนทะถวาย ทรงประจวรแล้วเสด็จไปประทับ ณ ต้นรังคู้ เสด็จสู่ปรินิพพาน และภาพเรื่องราวของการถวายพระเพลิง การแจกจ่ายพระอัฐิธาตุแก่เหล่ากษัตริย์และเทวดา บนหน้าบันเป็นภาพบรรจุพระอัฐิธาตุของพระพุทธรเจ้าลอยในน้ำ นับเป็นโบราณสถานที่มีความงดงามและมีคุณค่าอีกแห่งหนึ่ง

๑๓ วัดโบสถ์ ตั้งอยู่ที่ตำบลอินทร์บุรี ติดริมแม่น้ำเจ้าพระยาห่างจากตัวเมืองไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๑๑ เส้นสิงห์บุรี - อินทร์บุรี (สายเก่า) กิโลเมตรที่ ๑๔ - ๑๕ ไปประมาณ ๑๖ กิโลเมตร เป็นพระอารามหลวง เดิมเป็นวัดร้างมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาส่วนพระอุโบสถเป็นเพียงแห่งเดียวที่สร้างโดยใช้รางรถไฟเป็นแกนกลางข้างล่างและที่น่านสนใจ คือ การแกะสลักบานประตูหน้าต่างโบสถ์ทั้งหลาย โดยช่างที่มีฝีมือแกะสลักของเมืองสิงห์บุรี คือ ช่างขึ้นหัตถ์โกศล ภายในโบสถ์มีพระประธานที่เก่าแก่ พุทธลักษณะที่งดงามมาก ปัจจุบันโบสถ์แห่งนี้ได้รับการบูรณะใหม่

๑๔ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอินทร์บุรี เดิมเป็นพิพิธภัณฑ์ของวัดโบสถ์ ก่อตั้งโดยอดีตเจ้าอาวาสวัดโบสถ์ พระเทพสุทธิโมลี เจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี - อุทัยธานี ฝ่ายธรรมยุต ในขณะที่เป็นพระครูวิสุทธิธรรม ได้รวบรวมจัดเก็บรักษาโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ที่มีคุณค่า ตั้งแต่พ.ศ. ๑๔๘๓ โดยดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการ มีอดีต เจ้าอาวาสวัดโบสถ์เป็นประธานบริหารงาน ในพ.ศ. ๒๔๙๖ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งนี้ได้รับการจัดตั้งเป็นสาขาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ประจำอำเภออินทร์บุรี ต่อมา พ.ศ. ๒๕๐๔ คณะกรรมการพิพิธภัณฑ์สถานได้พิจารณาเห็นว่า อาคารไม้หลังเก่าไม่เพียงพอสำหรับจัดเก็บรักษาโบราณวัตถุที่มีจำนวนมาก จึงได้รับบริจาคเงินก่อสร้างอาคารหลังใหม่จาก นางเพิ่ม คุรียงกูร และตั้งชื่ออาคารว่า ตึกเพิ่ม คุรียงกูร และปรับปรุงศาลาการเปรียญของวัด หลังเดิม คือ ศาลาศึกดิ์บุรินทร์ เป็นอาคารจัดแสดงอีกหลังหนึ่ง ต่อมาในพ.ศ. ๒๕๑๔ อดีตเจ้าอาวาสวัดโบสถ์ เมื่อครั้งมีสมศักดิ์เป็นพระราชาเมธาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี ได้ให้ความอนุเคราะห์สนับสนุนกรมศิลปากรในการดำเนินงานปรับปรุงการจัดแสดงให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และต่อมาในพ.ศ. ๒๕๑๖ สาขาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ได้เปลี่ยนชื่อเป็น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อินทร์บุรี

๑๑ เมืองโบราณบ้านคูเมือง (อยู่ภายในสวนรุกขชาติคูเมือง) ตั้งอยู่ที่บ้านคูเมือง ตำบลห้วยชัน ภายในสวนรุกขชาติคูเมือง ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๒๓ กิโลเมตร สันนิษฐานว่าเป็นชุมชนโบราณสมัยทวารวดี ผังเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมมุมมน กว้าง ๖๕๐ เมตร ยาว ๗๕๐ เมตร สูงจากพื้น ๑ เมตร มีเนินดินขนาดใหญ่ มีคูน้ำคันดินล้อมรอบ มีการขุดค้นพบภาชนะดินเผามากมาย เช่น เครื่องถ้วยชาม หม้อ ไห กาน้ำ ลูกปัดหินสีต่าง ๆ ตะคันดินเผา ธรรมจักรหินเขียว ตุ่มหู ลูกปัด หินสี และเหรียญเงินมีคำจารึกว่า “ศรีทวารวดีศวรปุณณะ” แสดงให้เห็นว่ามีชุมชนอาศัยอยู่ในบริเวณนี้ติดต่อกันมาตั้งแต่สมัยพูน้นจนถึงรัตนโกสินทร์ ปัจจุบันวัตถุโบราณที่ค้นพบได้นำไปเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอินทร์บุรี และภายในบริเวณเมืองโบราณบ้านคูเมืองปัจจุบันได้จัดให้เป็นสวนรุกขชาติ มีเนื้อที่ประมาณ ๕๐๐ ไร่ มีคูน้ำโบราณล้อมรอบ มีพันธุ์ไม้ต่างๆ รมรื่นสวยงาม

๑๒ วัดม่วง ตั้งอยู่ที่ตำบลอินทร์บุรี ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา หากมาจากถนนสายเอเชีย ห่างจากตัวตลาดอินทร์บุรี มีทางเลี้ยวซ้ายไปประมาณ ๒.๕ กิโลเมตร สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นประมาณปี พ.ศ.๒๓๖๕ เดิมนี้มีต้นมะม่วงอยู่มาก จึงเรียกว่า “วัดม่วง” ภายในวัดมีวิหารเก่าแก่เป็นอาคารปูนรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีมุขยื่นออกมาที่หน้าบันประดับด้วยภาชนะเครื่องถ้วยต่างๆ ในวิหารมีพระพุทธรูปปางมารวิชัย เป็นพระประธานที่พุทธลักษณะงดงาม ประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชีรูปฐานสิงห์ มีฐานบัวขนาดใหญ่รองรับ เพดานประดับด้วยลายเขียนรูปดาว มีภาพจิตรกรรมฝาผนังเขียนด้วยสีฝุ่น ฝีมือช่างพื้นบ้านสันนิษฐานว่าเขียนขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๔ และมีเรื่องราวพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า ตลอดจนแสดงภาพชีวิตความเป็นอยู่วัฒนธรรมของสังคมโบราณในระดับต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

๑๓ ไหว้พระอินทร์ที่เมืองอินทร์ในบริเวณ FN Factory outlet หมู่ ๑ ตำบลน้ำตาล อำเภออินทร์บุรี พระอินทร์เป็นมหาเทพที่ยิ่งใหญ่เหนือชีวิตของมนุษย์ และสรรพสัตว์มีหน้าที่ปกป้องดูแลโลกให้พ้นจากสิ่งเลวร้ายต่างๆ เป็นผู้นำเหล่าเทพเจ้าไปกำจัดอสูรร้ายในหลายคราว หากคนดีมีเคราะห์ร้ายพระอินทร์จะลงมาช่วยทุกครั้งไปมีฐานะเป็นพระผู้ดูแลทุกข์สุขของมนุษย์โลก ดินฟ้าอากาศและสงครามและยังเป็นเทพนักสังคมนาคราช คนส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าอำนาจของพระอินทร์นั้น จะช่วยปัดเป่าความชั่วร้าย หรือสิ่งไม่ดีบริเวณนั้น พร้อมทั้งปกป้องรักษาธุรกิจให้เจริญรุ่งเรือง รวมถึงคุ้มครองผู้บูชาในศาสนาพุทธ พระอินทร์ ยังเป็นเทพผู้รักษาพระพุทธ - ศาสนาให้อยู่นิ่งยงถึง ๕,๐๐๐ ปี เนื่องจากพระอินทร์เป็นเทวกษัตริย์ หมายถึงเป็นราชาแห่งเหล่าทวยเทพ จึงมีอำนาจในการสั่งการ ทำลายผู้ที่จะนำพาพระพุทธศาสนาไปในทิศทางที่ไม่ดี

ประเพณีและงานประจำปี

๑๔ งานวันวีรชนค่ายบางระจัน จัดขึ้นเป็นประจำในระหว่างวันที่ ๔ - ๖ กุมภาพันธ์ของทุกปี ที่บริเวณอนุสาวรีย์วีรชนและอุทยานค่ายบางระจัน ตำบลบางระจัน อำเภอบางระจัน ประกอบไปด้วยพิธีสักการะรูปจำลองพระอาจารย์ธรรมโชติ และวางพวงมาลาสักการะอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน การแสดงละครประวัติ - ศาสตร์เกี่ยวกับวีรกรรมของวีรชนค่ายบางระจัน ประกอบแสง สี เสียง การละเล่นพื้นบ้าน มหรสพ การแสดงนิทรรศการของดีเมืองสิ่งต่างๆ มากมาย

๑๕ ประเพณีกำฟ้า เป็นงานบุญพื้นบ้านของชาวไทยพวนที่บ้านบางน้ำเชี่ยว และหมู่บ้านโกลาภิวัฒน์ อำเภอพรหมบุรี จัดขึ้นเพื่อเป็นการบูชาและระลึกถึงเทพยดาผู้รักษาฟ้า และบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ถือเอาวันขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๓ เป็นวันสุกดิบ โดยชาวบ้านจะช่วยกันตำข้าวปุ้น (ขนมจีน) และข้าวจี ข้าวหลามไว้สำหรับทำบุญตักบาตรในวันรุ่งขึ้น พิธีจะมีในตอนเย็น เรียกกันว่า “ไปงันข้าวจี” ชาวบ้านจะนำข้าวสารเหนียว ไข่ น้ำตาล ไปเข้ามวงคลในพิธีเจริญพุทธมนต์ กลางคืนจะมีมหรสพแสดงกันเป็นที่สนุกสนาน ตกตึกจะพากันนั่งข้าวเหนียว ทำขนม ในวันขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๓ ซึ่งเป็นวันกำฟ้า ชาวบ้านก็จะนำไทยทานและอาหารที่เตรียมไว้ไปร่วมทำบุญที่วัด เมื่อพ้นกำฟ้า ๗ วันแล้ว จะต้องกำฟ้าอีกครั้งวัน และนับต่อไปอีก ๕ วัน จะมีการจัดอาหารถวายพระ เสร็จแล้วนำไปตุนหนึ่งไปทำพิธีเลียแล้ง โดยการนำไปลอยตามแม่น้ำลำคลอง ถือเป็นการบูชาและระลึกถึงเทพเจ้าเป็นอันเสร็จพิธีกำฟ้า

☀ **ประเพณีตีข้าวบิณฑ** เป็นประเพณีเก่าแก่ที่ทำกันอยู่แห่งเดียวที่หมู่บ้านจักรสีห์ อำเภอเมืองสิงห์บุรีนิยมทำ ในช่วงวันสงกรานต์ ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๕ เมษายน ของทุกปี ชาวบ้านจะนัดกันทำพิธีโดยการนำข้าวเหนียว หรือข้าวเหนียวแดงมาหุง หรือ นึ่งพอสุกนำมาใส่ใบตองพับเป็นรูปกรวย นำไปถวายหลวงพ่อพระนอนจักรสีห์ที่วัดพระนอนจักรสีห์ด้วยการนำพานใส่กรวยข้าวเหนียวที่เตรียมวางไว้ด้านหน้าองค์พระนอน เพื่อทำพิธีถวาย ข้าวเหนียว เมื่อเห็นว่าเวลาผ่านไปพอสมควรจะทำพิธีลาข้าว ทุกคนจะตรงไปที่พานข้าวของตน แบ่งข้าวเหนียวในกรวยใส่กระทง แล้วนำไปวางไว้ที่หน้าองค์พระนอนพอเป็นสังเขป จากนั้นชาวบ้านจะแยกกันนั่งเป็นวงๆ ละ ๖ - ๗ คน แบ่งกันรับประทานข้าวที่เหลือ ซึ่งถือว่าเป็นข้าวบิณฑของหลวงพ่อพระนอนจักรสีห์

☀ **ประเพณีกวนข้าวทิพย์** การกวนข้าวทิพย์ หรือ ข้าวมธุปายาสนี้มักจะจัดขึ้นที่หมู่บ้านวัดกุฎีทอง บ้านโศกาวัดฉิม วัดอตุตมะพิชัย อำเภอพรหมบุรี วันทำพิธีกวนข้าวทิพย์มีได้กำหนดไว้เป็นที่แน่นอนมักจะทำกันในช่วงข้าวกำลังเป็นน้ำนม โดยการปลูกประรำพิธีแล้วใช้ด้ายสายสิญจน์วนรอบประรำพิธี นิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ แล้วให้หญิงสาวพรหมจารีนำเครื่องปรุงข้าวทิพย์ต่าง ๆ ที่เตรียมไว้ ๘ สิ่ง ได้แก่ ถั่ว งา นม เนย น้ำตาล มะพร้าว น้ำผึ้ง น้ำอ้อย และน้ำที่คั้นได้ จากข้าวน้ำนมใส่ลงในกระทะที่ใช้ไฟสุ่มเพลิงจากดวงอาทิตย์ติดไฟด้วยฟืนไม้ชัยพฤกษ์ และไม้พุทรา ขณะใส่ของต่างๆ ลงในกระทะพระสงฆ์สวดชัยมงคลคาถา ย่ำช้อง ย่ำกลอง การจัดพิธีกรรมยังคงรักษารูปแบบเดิมไว้ คือ มีพราหมณ์เข้าพิธีและสาวพรหมจารีที่จะเข้าร่วมพิธีต้องเป็นหญิงสาวที่ยังไม่มีดอกไม้ (ระดู) นุ่งขาวห่มขาว สมทานศีล ๘ เพื่อให้มีความบริสุทธิ์ทั้งกายและใจ จากนั้น จึงช่วยกันกวนข้าวทิพย์ใช้เวลาประมาณ ๖ ชั่วโมงเสร็จแล้วตักใส่ภาชนะเตรียมถวายพระในวันรุ่งขึ้น

☀ **ประเพณียาดอกไม้ (ตักบาตรดอกไม้)** เป็นงานบุญเข้าพรรษาประจำตำบลบ้านแปง อำเภอพรหมบุรี ณ วัดจินตตามณี โดยจะมีการจัดกิจกรรมพื้นฟูประเพณียาดอกไม้ (ตักบาตรดอกไม้) ในช่วงวันเข้าพรรษาเพื่อถวาย เป็นพุทธานุชา ซึ่งเป็นประเพณีท้องถิ่นดั้งเดิมของชุมชนชาวบ้านเวียงจันทร์ที่เป็นบรรพบุรุษของชุมชนในตำบลบ้านแปง ตั้งแต่ปู่ย่าตายายให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของพุทธศาสนิกชน ชาวตำบลบ้านแปง ซึ่งประเพณีนี้เป็นประเพณีดั้งเดิมที่มีกันมานานเป็นร้อยปีแล้ว และเพื่อที่จะให้ประเพณีนี้ยังอยู่กับเราไปนานๆ จึงได้กำหนดวันเข้าพรรษาให้เป็นวันตักบาตรดอกไม้ ทางวัดในหมู่บ้านจะมีการตักบาตรและ ประมาณครึ่งชั่วโมง ญาติโยมพี่น้องก็จะพาลูกหลานมาที่วัด จัดข้าวตอกดอกไม้ ๕ ชนิด คือ ข้าวตอก ดอกมะลิ ดอกกรัก ดอกบัว ดอกข้าวโพด รูป ๓ ดอก เทียน ๑ เล่ม จัดเป็นกำใส่บาตรพระ เพื่อใช้เข้าอุโบสถ เป็นพุทธานุชา

☀ **การแข่งขันเรือยาวประเพณี** การแข่งขันเรือยาวจัดขึ้นเป็นประจำในช่วงเดือนกันยายนของทุกปีที่บริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา ริมเขื่อนหน้าศาลากลางจังหวัดหลังเก่า ตลอดจนบริเวณลำแม่น้ำน้อย ตามที่หน่วยงาน หรือ ภาคส่วนต่างๆ กำหนดจัดขึ้น ซึ่งมีเรือที่มีชื่อเสียงของจังหวัดต่างๆ ส่งเข้าร่วมการแข่งขัน เพื่อชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นับเป็นงานประเพณีที่ตื่นตื่นสนุกสนาน และเร้าใจ ตลอดจนได้เพลิดเพลินกับความสวยงามของเรือแต่ละลำที่ตกแต่งลวดลายและประชันฝีพายกันอย่างเต็มที่

☀ **งานเทศกาลกินปลาและของดีเมืองสิงห์บุรี** จัดขึ้นประมาณปลายเดือนธันวาคมของทุกปีเนื่องจากจังหวัดสิงห์บุรีมีลำน้ำแม่ลาเป็นลำน้ำธรรมชาติที่มีปลาชุกชุมและมีชื่อเสียงมาก คือปลาช่อนแม่ลา ซึ่งเป็นอาหารจานเด็ดของสิงห์บุรี นอกจากนี้สิงห์บุรียังเป็นถิ่นกำเนิดของแม่ครัวหัวป่า ต้นตำรับอาหารคาวหวาน ในสมัยรัชกาลที่ ๕ อีกด้วย

☀ **ประเพณีสงกรานต์ภาคกลาง** จัดบริเวณวัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร อำเภอเมืองสิงห์บุรี โดยมีกิจกรรมเด่น อาทิ ประกวดควายไทยเขางาม สงกรานต์ชายหาด การแสดง แสง สี เสียง “ตำนานพระนอน” ร่วมรับประทานอาหารเช้า พิธีอัญเชิญห่มผ้าพระนอน พิธีตีข้าวบิณฑ กินข้าวหัวป่า กตัญญูกตเวทิตาผู้ใหญ่ ก่อพระเจดีย์ทรายพุทธานุชา เป็นต้น การแข่งขันเรือมาศ ๑๒ ฝีพาย (เยาวชน ชาย - หญิง) การแข่งขันเรือแจวเดี่ยว (ทั่วไป) การแข่งขันเรือ

พายหัวใบ้ทำยบอด การแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน พิธีสงฆ์น้ำพระนอนจักรสีห์จำลอง และสงฆ์น้ำพระภิกษุสงฆ์จากทุกวัด ในจังหวัดสิงห์บุรี การประกวดเทพีสงกรานต์ ตลาดนัดลานวัดของดีเมืองสิงห์ วัดพระนอน “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

☀ ประเพณีลาวแก้ว คือ ประเพณีเพาะกระเจาด หรือใส่กระเจาด ของชาวตำบลทองเอน อ.อินทร์บุรี โดยการใส่กระเจาดจะเริ่มเมื่อมีการประกาศ กำหนดงานบุญมหาชาติ ซึ่งแต่ละหมู่บ้านจะกำหนดไม่ตรงกัน หมู่บ้านใดตรงถึงวันกำหนดวันทำบุญ แต่ละบ้านจะทำขนมเส้นหรือขนมจีบ และข้าวต้มมัดเพื่อเตรียมไว้สำหรับวันงานวันเริ่มแรกของการทำบุญ เรียกว่า "วันตั้ง" ในวันตั้งนี้หมู่บ้านที่ยังไม่ทำบุญก็จะนำผลไม้ เช่น กล้วย อ้อย ส้ม ฯลฯ ไปยังบ้านที่มีงาน โดยหนุ่มสาวจะแต่งตัวสวยงามเดินทางเป็นกลุ่มๆ การร่วมงานบุญ นั้นอาจใช้ผลไม้ต่างๆ ที่นำมาหรือเงินก็ได้ และอาจมีรูปเทียนใส่พานนำไปให้เจ้าของบ้าน การนำเอาของมาร่วมสมทบทำบุญ เรียกว่า "ใส่กระเจาด" เจ้าของบ้านเลี้ยงอาหารแก่แขก และเมื่อแขกกลับก็จะให้ข้าวต้มมัดเป็นของตอบแทน ประเพณีการใส่กระเจาดนี้ หนุ่มสาวจะได้มีโอกาสพบปะ พูดคุยกันโดยพ่อแม่ฝ่ายหญิงไม่ขัดขวาง วันรุ่งขึ้นจากวันตั้งก็จะเป็นวันเทศน์มหาชาติโดยแต่ละบ้านจะจับสลากกันว่าบ้านไหนจะได้ติดกัณฑ์เทศน์มหาชาติกัณฑ์ไหนสถานที่ที่จัดเตรียมและตกแต่งอย่างสวยงามให้มีบรรยากาศคล้ายป่าหิมพานต์ ประดับไปด้วยต้นไม้ออกไม้ รังผึ้ง เครื่องจักรสานเป็นสัตว์ต่างๆ หรือทำด้วยกระดาษสวยงาม การเทศน์จะเริ่มขึ้นในตอนเที่ยงคืนของวันตั้ง โดยต้องเทศน์ให้เสร็จภายใน ๑ วัน

อุตสาหกรรม

จังหวัดสิงห์บุรี มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการ (สะสม) ณ วันที่ ๓๐ เดือนกันยายน พ.ศ.๒๕๖๑ จำนวนทั้งสิ้น ๒๓๙ โรงงาน เงินลงทุนรวม ๑๘,๑๙๗.๓๔๘ ล้านบาท และมีจำนวนคนงาน ๑๓,๖๕๓ คน สินค้าลดลง มีการแข่งขันสูง ช่องทางการจำหน่ายน้อยลง และสถานประกอบการขาดสภาพการเป็นโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากขาดต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน

การปกครองและประชากร

แบ่งการปกครองออกเป็น ๖ อำเภอ ๔๓ ตำบล ๓๖๔ หมู่บ้าน ๑๔ ชุมชน ดังนี้

๑) อำเภอเมืองสิงห์บุรี	มี	๘ ตำบล	๕๘ หมู่บ้าน ๑๔ ชุมชน
๒) อำเภออินทร์บุรี	มี	๑๐ ตำบล	๑๐๕ หมู่บ้าน
๓) อำเภอพรหมบุรี	มี	๗ ตำบล	๔๒ หมู่บ้าน
๔) อำเภอบางระจัน	มี	๘ ตำบล	๗๗ หมู่บ้าน
๕) อำเภอท่าช้าง	มี	๔ ตำบล	๒๓ หมู่บ้าน
๖) อำเภอค่ายบางระจัน	มี	๖ ตำบล	๕๙ หมู่บ้าน

การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง จำนวน ๒ แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน ๖ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๓๓ แห่ง

จากสถิติกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๑ จังหวัดสิงห์บุรี มีประชากรทั้งสิ้นจำนวน ๒๐๙,๔๕๓ คน เป็นชาย จำนวน ๙๙,๗๗๑ คน และเป็นหญิง จำนวน ๑๐๙,๗๔๙ คน จำนวนบ้าน ๗๖,๔๐๖ หลังคาเรือน จำนวนผู้ชายคิดเป็น ร้อยละ ๔๗.๖๓ ของประชากรทั้งหมด และจำนวนผู้หญิง คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๓๙ ของประชากรทั้งหมด เป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ได้แก่ เทศบาลเมืองฯ และเทศบาลตำบล จำนวน ๕๔,๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๘๓ และอยู่ในเขตชนบทจำนวน ๑๕๕,๓๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๑๖ อำเภอที่มีประชากรอาศัยอยู่มากที่สุด ได้แก่ อำเภออินทร์บุรี รองลงมาได้แก่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี และอำเภอบางระจัน ตามลำดับ

จังหวัดสิงห์บุรี มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากรน้อยมาก และมีแนวโน้มลดลง อำเภอที่มีประชากรอาศัยอยู่มากที่สุด ได้แก่ อำเภออินทร์บุรี รองลงมาได้แก่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี และอำเภอบางระจัน ตามลำดับ ประชากรในจังหวัดสิงห์บุรี ส่วนใหญ่เป็นคนไทยเชื้อสายไทย นอกจากนั้นยังมีคนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่ในเขตเมืองเป็นจำนวนมาก และมีไทยพวนในพื้นที่อำเภอพรหมบุรี ลาวแก้ว และลาวเวียงในพื้นที่อำเภออินทร์บุรี

โครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงบริการ

๑. การคมนาคม

มีทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัดสามารถเดินทางได้โดยสะดวก ได้แก่

๑) หมายเลข ๓๒ แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ ที่อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผ่านจังหวัดอ่างทอง จังหวัดสิงห์บุรี ถึงจังหวัดชัยนาท

๒) หมายเลข ๓๐๙ สายอ่างทอง - ชัยนาท เป็นเส้นทางที่เริ่มต้นจากกรุงเทพฯ ผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสิงห์บุรี ถึงจังหวัดชัยนาท

๓) หมายเลข ๓๑๑ สายลพบุรี - สิงห์บุรี เชื่อมต่อจากทางหลวงหมายเลข ๓๐๙ ที่จังหวัดสิงห์บุรี

๔) หมายเลข ๑๑ จากอำเภออินทร์บุรี - พิษณุโลก เป็นเส้นทางผ่านอำเภอตากฟ้า อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

๕) หมายเลข ๓๐๓๙ สายสุพรรณบุรี - สิงห์บุรี โดยผ่านเส้นทางด้านอำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี เข้าทางอำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

การบริการรถโดยสารประจำทางของจังหวัดสิงห์บุรี มีให้บริการทั้งรถโดยสารธรรมดา รถโดยสารปรับอากาศ และรถตู้

๑. ไฟฟ้า

จังหวัดสิงห์บุรี มีจำนวนหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้ครบทุกหมู่บ้านในพื้นที่จังหวัด (๓๖๔ หมู่บ้าน) เป็นจำนวนผู้ใช้ไฟรวม ๗๗,๕๙๒ ราย โดยอำเภอที่มีจำนวนผู้ใช้ไฟมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี (๒๑,๕๖๒ราย) รองลงมาได้แก่ อำเภออินทร์บุรี และอำเภอบางระจัน ตามลำดับ อำเภอที่มีการใช้กระแสไฟฟ้ามากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี (๒๒๗ ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง) รองลงมาได้แก่ อำเภอพรหมบุรี และอำเภออินทร์บุรี ตามลำดับ การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า จำแนกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่ บ้านที่อยู่อาศัย กิจการ (สถานธุรกิจและอุตสาหกรรม) และสถานที่ราชการและที่สาธารณะ บ้านที่อยู่อาศัยในอำเภอเมืองสิงห์บุรีใช้กระแสไฟฟ้ามากที่สุด (๔๒ ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง) และกิจการในอำเภอพรหมบุรีใช้กระแสไฟฟ้ามากที่สุด (๑๙๘ ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง)

๒. ประปา

มีครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาของการประปาส่วนภูมิภาค จำนวน ๑๐,๘๑๔ ครัวเรือน สำหรับครัวเรือนที่อยู่นอกเขตบริการของการประปาส่วนภูมิภาค ใช้น้ำประปาของเทศบาลตำบลและหมู่บ้าน มีจำนวนทั้งหมด ๖๑๓ แห่ง สามารถใช้งานได้ ๕๙๗ แห่ง และไม่สามารถใช้งานได้จำนวน ๑๖ แห่ง จะเห็นได้ว่าระบบประปาในพื้นที่จังหวัดมีครอบคลุมพื้นที่ แม้บางหมู่บ้านไม่มีระบบประปาแต่ก็ใช้น้ำประปาร่วมกับหมู่บ้านอื่น ปัญหาที่พบคือ ระบบประปาที่มีอยู่ในหมู่บ้านหลายหมู่บ้านไม่สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างเพียงพอ รวมทั้งมีสภาพชำรุดทรุดโทรม จึงมีการขอก่อสร้างระบบประปาเพิ่มเติม และหลายแห่งพบปัญหาน้ำไม่สะอาดถูกสุขลักษณะ

ศาสนา

มีวัดทั้งหมด ๑๘๔ วัด พระภิกษุ ๑,๔๘๙ รูป และสามเณร ๔๕๑ รูป มัสยิด จำนวน ๒ แห่ง และโบสถ์คริสต์ จำนวน ๓ แห่ง (สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสิงห์บุรี ปี พ.ศ. ๒๕๖๐)

การศึกษา

ปีการศึกษา ๒๕๖๐ มีโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๕ จำนวน ๑๒ โรงเรียน มีโรงเรียนประถมศึกษาและขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี จำนวน ๑๐๔ โรงเรียน โรงเรียนเอกชน จำนวน ๑๔ แห่ง โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน ๗ โรงเรียนและโรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน ๖ โรงเรียน นอกจากนี้ จังหวัดสิงห์บุรีมีสถานศึกษาระดับ อาชีวศึกษาภาครัฐ จำนวน ๕ แห่ง ภาคเอกชน จำนวน ๑ แห่ง และระดับอุดมศึกษา จำนวน ๑ แห่ง (มหาวิทยาลัย ราชภัฏเทพสตรีวิทยาเขตสิงห์บุรี

การสาธารณสุข

จังหวัดสิงห์บุรี มีโรงพยาบาลรัฐ จำนวน ๖ แห่ง โรงพยาบาลเอกชน จำนวน ๑ แห่ง มีโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล ๔๗ แห่ง คลินิกทุกประเภท ๙๔ แห่ง ร้านขายยา ๙๖ แห่ง แพทย์ ๖๙ คน ทันตแพทย์ ๒๕ คน เภสัชกร ๔๐ คน พยาบาล ๖๓๓ คน จำนวนเตียง ๕๗๒ เตียง จำนวนประชากรต่อแพทย์ เท่ากับ ๓,๐๕๙.๔๙ : ๑ ประชากรต่อทันตแพทย์ เท่ากับ ๘,๔๔๔.๒ : ๑ และประชากรต่อพยาบาล เท่ากับ ๓๓๓.๔๙ : ๑

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรน้ำ

จังหวัดสิงห์บุรีมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่

๑. แม่น้ำเจ้าพระยา

แม่น้ำเจ้าพระยา ไหลผ่านพื้นที่อำเภออินทร์บุรีอำเภอเมืองสิงห์บุรี และอำเภอพรหมบุรี ความยาว ประมาณ ๔๙ กิโลเมตร ในปัจจุบันประโยชน์ของการใช้น้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาด้านการเกษตรโดยตรงน้อย เนื่องจาก ในฤดูฝนจะมีน้ำไหลหลากมากเกินไป ส่วนใหญ่ถูกลักปริมาณน้ำน้อยลง ระดับน้ำจะอยู่ตามร่องกลางแม่น้ำ เป็นสาเหตุให้ไม่สามารถนำน้ำมาใช้ในการเกษตรได้สะดวก

๒. แม่น้ำน้อย

แม่น้ำน้อยเป็นลำน้ำธรรมชาติ รับน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาเหนือเขื่อนเจ้าพระยาไหลผ่านพื้นที่อำเภอ บางระจัน อำเภอกำแพงบางระจัน และอำเภอท่าช้าง ความยาวประมาณ ๓๕ กิโลเมตร โดยมีประตูระบายน้ำของ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชลนิสูตร ตั้งอยู่ตอนเหนือของอำเภอบางระจัน และประตูระบายน้ำของโครงการส่งน้ำ และบำรุงรักษาปางมณี ตั้งอยู่ตอนใต้ของอำเภอท่าช้าง แม่น้ำน้อยเป็นแหล่งน้ำที่นำมาใช้ในการเกษตร มากที่สุด เนื่องจากสามารถควบคุมระดับน้ำให้อยู่เต็มฝั่งพร้อมที่จะนำน้ำมาสู่พื้นที่การเกษตรได้โดยสะดวก

๓. แม่น้ำลพบุรี

แม่น้ำลพบุรีเป็นลำน้ำธรรมชาติ แยกจากฝั่งซ้ายแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณด้านทิศเหนือไปยัง ทิศตะวันออกของอำเภอเมืองสิงห์บุรี ความยาวประมาณ ๑๑ กิโลเมตร ฤดูฝนมีน้ำหลาก มีน้ำล้นถึงริมฝั่ง แต่ในฤดูแล้ง เมื่อน้ำลดลงการเกษตรที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำจะสามารถใช้พื้นที่จากบริเวณลาดตลิ่งของแม่น้ำไปจนถึง ระดับน้ำในแม่น้ำ สำหรับปลูกพืชผักและพืชไร่อย่างสิ้น

๔. ลำแม่ลากร้าง

ลำแม่ลากร้างเป็นลำน้ำธรรมชาติ มีลักษณะเป็นคลองยาวมีน้ำตลอดปี อยู่ในเขตอำเภอเมืองสิงห์บุรี ถึงอำเภออินทร์บุรี ที่ กม.๔+๕๐๐ มีความยาวประมาณ ๔๖ กิโลเมตร ความกว้างประมาณ ๔๐ - ๘๐ เมตร สามารถรับ น้ำได้ ในอัตราความจุสูงสุด ๓๐.๔๒๐ ม./วินาที ความลาดชันโดยเฉลี่ยประมาณ ๑ : ๑๒,๐๐๐ ต้นคลองตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลประศุก ไหลผ่านตำบลห้วยชัน ตำบลอินทร์บุรี ตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี และตำบลบางกระบือ ตำบลต้นโพธิ์ อำเภอเมืองสิงห์บุรี และไหลผ่าน ปตร.ลำซวด ที่ กม.๕๐ + ๔๒๐ ไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา โดยผ่าน ปตร.พระงาม ที่ตำบลพระงาม อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี

นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำอื่นๆ ในจังหวัดสิงห์บุรี ได้แก่ คลองเชียงรากและคลองโพธิ์ชัย รวมทั้งหนองบึง ซึ่งมีอยู่ทั่วไปประมาณ ๑๑๗ แห่งและคลองส่งน้ำชลประทานขนาดเล็กอีก ๑๘๘ แห่ง แหล่งน้ำดังกล่าวนอกจากจะช่วยในการเกษตรแล้ว ยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาช่อนและเป็นแหล่งทำการประมงของชาวจังหวัดสิงห์บุรีอีกด้วย

ทรัพยากรดินและธรณีสัณฐาน

พื้นที่ตะกอนลำน้ำ (Fluvial plain) เป็นพื้นที่เกิดใหม่ จากการทับถมของลำน้ำในปัจจุบัน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ (flat to nearly level) เกิดตามแม่น้ำสายหลัก เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา ลำแม่ลา ลำกาจิ่ง ลำเชียงราก และลำโพธิ์ชัย ประกอบด้วย สันดินริมน้ำ (river levee) เกิดเป็นแนวริมฝั่งแม่น้ำเป็นส่วนใหญ่ ตะกอนดินที่ถูกพัดพามาทับถมเป็นตะกอนใหม่ เนื้อละเอียดปานกลางถึงละเอียด และพื้นที่ราบน้ำท่วมถึง (flood plain) เป็นที่ราบลุ่มหลังสันดินริมน้ำ

ทรัพยากรดิน ในจังหวัดสิงห์บุรี มีกลุ่มชุดดินหลักอยู่ ๔ กลุ่มชุดดิน ประกอบด้วย

๑. กลุ่มชุดดินที่ ๔ มีเนื้อที่ประมาณ ๔๓๔,๘๙๑ ไร่ หรือร้อยละ ๘๔.๖๐ ของพื้นที่ทั้งจังหวัด

กลุ่มชุดดินที่เป็นดินเหนียวลึกลึกมาก เกิดจากวัตฤตต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบในบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มหรือราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน หน้าที่ดินอาจแตกกระแวงเป็นร่องกว้างและลึกในฤดูแล้ง มีการระบายน้ำเร็วหรือค่อนข้างเร็ว มีเนื้อชั้นดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕ - ๖.๕ มีเนื้อดินชั้นล่างเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง มีความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๗.๐ - ๘.๐ ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

มีความเหมาะสมดีสำหรับการปลูกข้าว โดยปกติไม่ค่อยมีปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดินสำหรับการปลูกข้าว แต่ถ้าเป็นบริเวณที่ลุ่มต่ำอาจจะประสบปัญหาบ้างจากน้ำไหลบ่าท่วมขัง แต่ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชไร่ ไม้ผล หรือพืชผัก เนื่องจากมีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน

การใช้ประโยชน์ที่ดิน ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ใช้ทำนา และมีบางพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์เป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

๒. กลุ่มชุดดินที่ ๒๑ มีเนื้อที่ประมาณ ๕๐,๐๙๙ ไร่ หรือร้อยละ ๙.๗๖ ของพื้นที่ทั้งจังหวัด

กลุ่มชุดดินที่เป็นกลุ่มดินร่วนหยาบลึกลึกมาก เกิดจากวัตฤตต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำบนส่วนต่ำของสันดินริมน้ำ พบบริเวณที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเร็ว มีเนื้อดินเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕-๗.๐ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

มีความเหมาะสมดีสำหรับปลูกข้าว แต่อาจมีปัญหาขาดแคลนน้ำในบางช่วงเวลาที่ฝนทิ้งช่วงนาน ส่วนในฤดูแล้งสามารถปลูกพืชผัก และถั่วต่าง ๆ ได้

การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางพื้นที่ใช้ปลูกพืชผัก ถั่วต่างๆ และมีบางพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์เป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

๓. กลุ่มชุดดินที่ ๓๓ มีเนื้อที่ประมาณ ๓,๑๑๙ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๖๑ ของพื้นที่ทั้งจังหวัด

กลุ่มชุดดินที่เป็นดินทรายแป้งลึกลึกมาก ที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำหรือตะกอนน้ำพารูปพัด พบบนสันดินริมน้ำเก่า เนินตะกอนรูปพัด หรือที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง มีเนื้อดินชั้นบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้งหรือดินร่วน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕ มีเนื้อดินชั้นล่างตอนบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ปฏิกริยาเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕ - ๖.๕ ส่วนชั้นดินล่าง ถ้ามีก้อนปูนปะปนมีปฏิกริยาเป็นกลางถึงเป็นด่างจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๗.๐ - ๘.๕ มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางมีความเหมาะสมดีสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล และไม้ยืนต้นการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ใช้ปลูกไม้ผลหรือเป็นที่อยู่อาศัย และมีบางพื้นที่ที่มีการปรับสภาพพื้นที่เพื่อทำนา

๔. กลุ่มชุดดินที่ ๓๘ มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๓๔๐ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๔๕ ของพื้นที่ทั้งจังหวัด กลุ่มชุดดินที่เป็นดินร่วนหยาบลึกมาก เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำบนสันดินริมน้ำ หรือที่ราบตะกอนน้ำพา มีลักษณะการทับถมเป็นชั้นๆของตะกอนลำน้ำในแต่ละช่วงเวลา มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำดีถึงตีปานกลาง มีเนื้อดินชั้นบนเป็นดินร่วนปนทราย ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕-๗.๐ เนื้อดินชั้นล่างเป็นดินร่วนปนทราย หรือเป็นชั้นสลับที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทราย ดินทรายปนดินร่วน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕-๗.๐ ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางมีความเหมาะสมดีสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล และไม้ยืนต้นการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันเป็นที่อยู่อาศัย ปลูกพืชผัก ไม้ผล และมีบางพื้นที่ที่มีการปรับสภาพพื้นที่เพื่อทำนา

ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดสิงห์บุรีไม่มีพื้นที่ป่าไม้หรืออยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีเพียงพื้นที่ป่าชุมชน ประมาณ ๑,๔๕๒ ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ ป่าชุมชนปลูกโดยชุมชน และให้ชุมชนดูแลรักษา พร้อมใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน

แร่ธาตุ

จังหวัดสิงห์บุรีไม่มีแร่ธาตุที่สำคัญในพื้นที่

ภัยธรรมชาติ

ในรอบหลายสิบปีที่ผ่านมา จังหวัดสิงห์บุรีเกิดสาธารณภัยขึ้นบ่อยครั้ง และเกิดเป็นประจำในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จึงทำให้สามารถคาดการณ์ช่วงเวลาการเกิดภัยธรรมชาติได้ เช่น อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง ในขณะที่เดียวกันมีสาธารณภัยรูปแบบใหม่และ/หรือมีรูปแบบที่เปลี่ยนไปจากเดิมเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ซึ่งทำให้คาดการณ์ได้ยาก มีความไม่แน่นอนสูง อาทิเช่น ภัยจากแผ่นดินไหว การกัดเซาะ ดินทรุดตัว โรคระบาด สำหรับจังหวัดสิงห์บุรีมีแนวโน้มการเกิดสาธารณภัยต่างๆ ในรอบปีตามปฏิทินสาธารณภัยจังหวัดสิงห์บุรี

อุทกภัย

จังหวัดสิงห์บุรี ประสบปัญหาอุทกภัยเป็นประจำ สาเหตุของอุทกภัยที่เกิดจากการระบายน้ำท้ายเขื่อนเจ้าพระยาที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น และได้รับผลกระทบจากฝนตกต่อเนื่องในพื้นที่ ซึ่งเมื่อมีการปล่อยน้ำผ่านเขื่อนเจ้าพระยา ที่ระดับน้ำท้ายเขื่อนตั้งแต่ ๑,๘๐๐ ลบ.ม./วินาที ขึ้นไป ก็จะทำให้มีน้ำล้นตลิ่งเข้าท่วมในพื้นที่ อ.อินทร์บุรีก่อน (ต.ท่างาม, ต.ชีน้ำร้าย, ต.อินทร์บุรี) และจะเข้าท่วมพื้นที่ อ.พรหมบุรี แล้วจึงท่วม อ.เมืองสิงห์บุรี ตามการระบายที่เพิ่มขึ้น

ภัยแล้ง

จังหวัดสิงห์บุรีจะเกิดสถานการณ์ภัยแล้ง (ภาวะฝนแล้งและฝนทิ้งช่วง) เนื่องจากมีปริมาณฝนน้อยระดับน้ำในเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์น้อยกว่าเกณฑ์ปกติ ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ภาคเกษตรกรรมของจังหวัดซึ่งอยู่ในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา โดยทั่วไปเมื่อเริ่มฤดูการเพาะปลูกข้าวนาปรัง ทางโครงการชลประทานสิงห์บุรีจะแจ้งข้อมูลแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งประจำปีในพื้นที่ชลประทานและแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ทั้ง ๖ โครงการ โดยนอกเหนือจากนั้นเป็นพื้นที่นอกแผนการส่งน้ำ ซึ่งเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร เกษตรกรจึงจำเป็นต้องติดตามสถานการณ์น้ำอย่างใกล้ชิด ว่ามีน้ำที่ค้างอยู่ในพื้นที่จากอุทกภัย แหล่งน้ำธรรมชาติ บ่อน้ำใต้ดินของเกษตรกรเองหรือไม่ ต้องทราบสถานการณ์น้ำและแผนการจัดสรรน้ำของจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อวางแผนการเพาะปลูกที่เหมาะสม และคาดว่าจะเกิดผลกระทบต่อพื้นที่ใดบ้างของจังหวัดสิงห์บุรี

วาตภัย

จังหวัดสิงห์บุรีเกิดวาตภัยเกือบทุกปีจากพายุฤดูร้อน จะเกิดขึ้นในช่วงฤดูร้อน (ช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม) เกิดจากกระแสอากาศร้อนยกขึ้นเบื้องบนอย่างรุนแรงและรวดเร็ว เกิดพายุฝนฟ้าคะนอง ลมกระโชกแรง เป็นครั้งคราว มีฝนตกหนัก และอาจมีลูกเห็บทำความเสียหายได้ในบริเวณเล็กๆ ช่วงเวลาสั้นๆ ทำให้สิ่งก่อสร้างบ้านเรือน และพื้นที่เกษตรได้รับความเสียหาย

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	กำหนดระยะเวลา ที่จะดำเนินการ	รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ
01	โครงการแข่งขันกีฬา "ถิ่นวีรชนมีนิ - ฮาล์ฟ มารารอน" สิงห์บุรี คนดี เมืองน่าอยู่ ครั้งที่ 8	กุมภาพันธ์ 2569	จัดการแข่งขันวิ่ง ระยะฟันรัน, มินิมารารอน และฮาล์ฟมารารอน โดยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	นักวิ่ง ทุกเพศ ทุกวัย จากทั่วประเทศ	800,000.- บาท
02	โครงการแข่งขันกีฬา เทควันโดชิงถ้วยพระราชทานฯ ประจำปี 2569	ธันวาคม 2569	จัดการแข่งขันกีฬา เทควันโด ชิงถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ	นักกีฬา เทควันโด จากทั่วประเทศ	300,000.- บาท
03	โครงการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดสิงห์บุรี	ตุลาคม 2568 ถึง กันยายน 2569	จัดทำคู่มือการท่องเที่ยว จังหวัดสิงห์บุรี, จัดทำป้าย สื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ในจังหวัดสิงห์บุรี	ประชาชนทั่วไป	500,000.- บาท
04	โครงการปั่นเปิดเมืองวีรชน สิงห์บุรี คนดี เมืองน่าอยู่	สิงหาคม 2569	จัดกิจกรรมปั่นจักรยาน เพื่อการท่องเที่ยวและสุขภาพ	นักปั่นจักรยาน ทุกเพศ ทุกวัย จากทั่วประเทศ	100,000.- บาท
05	โครงการฝึกอบรมและศึกษา ดูงานเจ้าบ้านอาสาพาเที่ยว ประจำปี 2569	กุมภาพันธ์ 2569	จัดอบรมการบรรยาย นำเที่ยว ให้กับเด็กนักเรียน ระดับประถมศึกษา	เด็กนักเรียน ระดับประถมศึกษา	150,000.- บาท
06	โครงการภาพจิตรกรรมฝาผนัง Street Art Inburi สื่อสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริม การท่องเที่ยว	พฤษภาคม 2569	จัดกิจกรรม " ภาพจิตรกรรมฝาผนัง Street Art Inburi สื่อสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว " ณ แนวกำแพงเข็ช้กันน้ำ ริมแม่น้ำ เจ้าพระยา อำเภออินทร์บุรี	นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป	1,000,000.- บาท
07	โครงการส่งเสริมตลาด ชุมชนคนท้องถิ่น	ตุลาคม 2568 ถึง กันยายน 2569	ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดโครงการ/กิจกรรม เพื่อส่งเสริม สนับสนุน วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม	ประชาชนทั่วไป	500,000.- บาท
08	โครงการ อบจ.สิงห์บุรี ชวนเที่ยว ประจำปี 2569	ตุลาคม 2568 ถึง กันยายน 2569	การจัดทำถนนรงค์ประชาสัมพันธ์ การออกบูธจัดร้าน การจัดทำนิทรรศการ การจัดงานส่งเสริมการท่องเที่ยว ตามฤดูกาล เทศกาลงานประเพณีต่างๆ รวมทั้งกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว	ประชาชนทั่วไป	300,000.- บาท
09	โครงการ อบจ.สิงห์บุรี เดินวิ่ง - มินิมารารอน เพื่อสุขภาพ	ธันวาคม 2569	จัดกิจกรรม เดิน - วิ่ง เพื่อสุขภาพ ผ่านเส้นทางแหล่งท่องเที่ยว หรือเส้นทางที่ อบจ.สิงห์บุรี กำหนด	ประชาชนทั่วไป	300,000.- บาท

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	กำหนดระยะเวลา ที่จะดำเนินการ	รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ
10	โครงการจัดงานสัปดาห์ วีรชนค่ายบางระจัน	กุมภาพันธ์ 2569	จัดงานบวงสรวงสัปดาห์วีรชน ค่ายบางระจัน เช่น งานแสดง แสง สี เสียง ฯลฯ	ประชาชนทั่วไป	50,000.- บาท
11	โครงการวันอนุรักษ์มรดกไทย เฉลิมพระเกียรติฯ	เมษายน 2569	จัดกิจกรรมการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย การจัดนิทรรศการ การประกวดแข่งขัน การแสดงต่างๆ	ประชาชนทั่วไป	500,000.- บาท
12	โครงการสืบสาน ประเพณีลอยกระทง	พฤศจิกายน 2569	จัดกิจกรรมสืบสานประเพณี ลอยกระทง การแสดงต่างๆ	ประชาชนทั่วไป	500,000.- บาท
13	โครงการอนุรักษ์ภูมิปัญญา ท้องถิ่นและสืบสาน ศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย	ตุลาคม 2568 ถึง กันยายน 2569	จัดกิจกรรมส่งเสริมภูมิปัญญา ท้องถิ่นและสืบสาน ศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย	ประชาชนทั่วไป	1,000,000.- บาท